

Enkät om frilansande klassiska sångsolisters arbetssituation

Ipsos

INNEHÅLL

1.	Projektöversikt och sammanfattning	sid 3
2.	Bakgrundsfrågor	sid 7
3.	Arbetsformer och betalning	sid 14
4.	Arbete utomlands	sid 23
5.	Covid-19	sid 33
6.	Fackförbund	sid 38
7.	A-kassa	sid 41
8.	Pension	sid 45
9.	Sjukpenning	sid 48
10.	Sjukförsäkring och sjukvård	sid 53
11.	Föräldraskap	sid 58
12.	Semester	sid 64
13.	Fler engagemang	sid 66
14.	Anpassning till EU	sid 70
15.	Agenturer	sid 73
16.	Trygghet	sid 77
17.	Negativ särbehandling	sid 81
18.	Egna tankar och reflektioner	sid 83
19.	Resultat - Nyckelpunkter	sid 87

PROJEKTÖVERSIKT OCH SAMMANFATTNING

PROJEKTÖVERSIKT

Bakgrund

Svallvågorna av covid-19s framfart har blottlagt hur skör frilansande operasångares situation är i Sverige. Denna undersökning bygger på olika problem som i synnerhet frilansande operasångare stött på i Sverige och utomlands. Undersökningen har som syfte att undersöka var, och i vilken omfattning, problemen uppstår för att använda resultaten i vidare diskussioner med berörda myndigheter såsom Skatteverket, Försäkringskassan, A-kassan, politiker, kulturmyndigheterna, opera- och konserthusledningarna och andra viktiga aktörer inom kulturvärlden. Enkäten är skapad av och för Sveriges frilansande operasångare oavsett facktillhörighet. Den finansieras av Teaterförbundet för scen och film för att förbundet ska få en fördjupad information som grund för sitt fortsatta fackliga arbete.

Målgrupp

Målgruppen är sångare vars inkomster kommer från solistengagemang, såsom opera/konsert/inspelning, med extra fokus på frilansarbete. Alltså inte tillsvidareanställda korister med mindre solistuppgifter, eller amatörsångare med tillfälliga konsertuppträffar i kyrkor eller liknande.

Metod

Undersökningen har genomförts via webbenkät. Enkäten har skickats både till sångare som är anslutna till Teaterförbundet (236 email-adresser) och till sångare som inte är anslutna till Teaterförbundet (157 email-adresser)

Totalt har vi fått in 194 svar. Svarsfrekvensen är därmed 49%.

För de anslutna till Teaterförbundet har vi fått in 105 svar, vilket innebär en svarsfrekvens på 44,5%

För de icke-ansluta har vi fått in 89 svar, vilket innebär en svarsfrekvens på 57%

Undersökningen varade från den 27 november 2020 till den 3 januari 2021.

Sammanfattning

Profil – frilansande operasångare

- Knappt 60% av de frilansande operasångarna som svarat är kvinnor.
- Knappt 60 % av de frilansande operasångarna är föräldrar.
- Hälften har varit aktiva i mer än 15 år i branschen. Medelvärdet på sångarnas eftergymnasiala utbildning är 7 år.
- Trots att det är en grupp med lång utbildning är det många som har en låg inkomst, särskilt kvinnor.

Arbetsformer och betalning

- De frilansande operasångarna har i stor utsträckning arbetat utomlands. 9 av 10 sångare har arbetat delvis utanför Sverige.
- Hos sångarna förekommer flera olika slags arbetsformer. Såväl visstidsanställning som fakturering via enskild firma eller aktiebolag är vanligt.
- En stor andel av bruttoinkomsten går till utgifter vid engagemang både i Sverige och utomlands.
- Löneutvecklingen i branschen upplevs som mycket dålig jämfört med andra branscher.

Arbete utomlands

- Hälften av sångarna har arbetat i 7 länder eller fler och undersökningen visar tydligt att utlandsarbete i en komplex bransch medför ett antal svårigheter.
- Över en fjärdedel ser en risk att förlora uppdrag p g a Sveriges höga sociala avgifter jämfört med andra EU-länder.
- Av de som sjungit utomland under de senaste 5 åren har 44% blivit dubbelbeskattade eller på annat sätt haft konflikter med skatteverket när de jobbat utomlands.
- Få upplever att det finns kompetenta experter på Skatteverket eller Försäkringskassan.
- Gruppen sångare som har en stor del av sin verksamhet utomlands är också den grupp som visar de högsta inkomsterna. Dock innebär utlandsarbete ofta också större utgifter.

Covid-19

- 2 av 3 har förlorat inkomst p g a att arbetsgivare hävdar force majeure under covid-19-krisen.
- För många har inkomstbortfallet varit mycket stort, i snitt ca 70% av den totala inkomsten.
- Nästan en fjärdedel av de som sökt stöd har inte fått del av ett stödpaket.
- Av de som beviljats stöd har stödet för de som tjänar under 200 000 kr per år utgjort i genomsnitt hälften av inkomsten. För övriga utgör stödet 5-30% av den förlorade inkomsten. De med högst inkomst har fått minst stöd i relation till sina förluster.

Fackförbund

- Drygt 2 av 3 av de frilansande operasångarna är med i ett fackförbund. Av de som är med i ett fackförbund upplever knappt hälften att de får det stöd som de behöver. Många upplever att facket inte är anpassat för dem, särskilt de som arbetar mycket utomlands. Flera tar upp att kostnaden för ett fackförbund upplevs som större än nyttan.

Sammanfattning

A-kassa och Pension

- Knappt 60% av operasångarna är med i en a-kassa. För arbetskraften i Sverige som helhet utgör de a-kasseanslutna 70%.
- Drygt 4 av 10 har sökt stöd från a-kassan.
- Få av sångarna känner en ekonomisk trygghet inför pensionen. Drygt 70% känner en otrygghet inför pensionen.
- De vanligaste problemen gällande a-kassan har att göra med hur inkomstberäkningen görs, samt med kravet att lägga verksamheten i vila.

Sjukpenning och Sjukvård

- 1 av 3 har någon gång ansökt om sjukpenning och en fjärdedel har upplevt problem gällande sjukpenningen som beror på yrket som sångare.
- De vanligaste problemen gällande sjukpenning har med inkomstberäkningen att göra. För många är det inte värt mödan att ansöka om sjukpenning då den inte reflekterar den förlorade inkomsten.
- Runt 1 av 4 har upplevt problem med sångaryrkesrelaterad sjukvård. De främsta problemen är att akuta och snabba specialistläkarbesök är dyra.

Föräldraskap

- De sångare som är föräldrar upplever att deras arbetssituation gjort att de har mycket mindre möjlighet att ta ut VAB. Det upplevs också svårare att ta ut föräldraledighet och föräldrapenning. För många är det även svårt att få barnomsorgen att fungera.

Fler engagemang som operasångare

- En mycket stor del av operasångarna saknar öppen information om lediga roller. Synpunkter från flera är att provsjungningarna borde vara öppna för fler, oaktat om man har agent eller inte. Åldersdiskriminering upplevs även vara ett problem.

Trygghet och eget företagande

- Fördelarna med att vara frilansare kan vara många och upplevs som värdefulla. För många av sångarna medför det en större konstnärlig utveckling, möten med nya kulturer, samarbeten med nya kollegor och möjlighet till högre gager. Eget företagande ses dock som mindre tryggt och innebär färre förmåner.

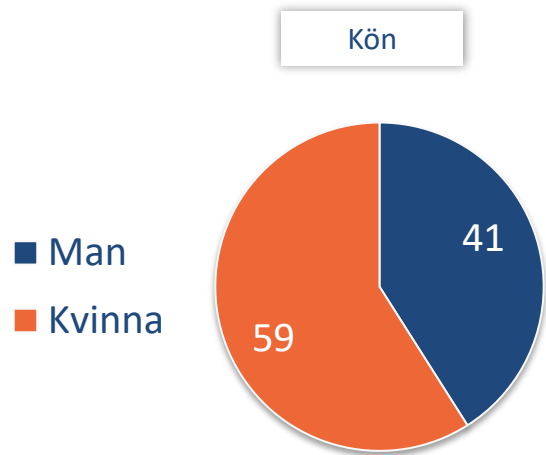
Negativ särbehandling

- Drygt 1 av 3 upplever att de blivit missgynnade eller negativt särbehandlade, främst på grund av ålder eller kön. Flera personer tar även upp att de blivit missgynnade på grund av utseende/övervikt.

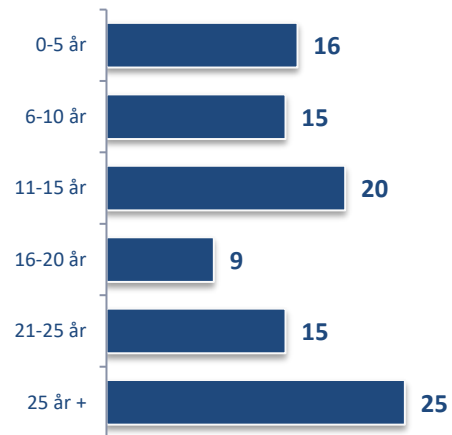
BAKGRUNDSFRÅGOR

2

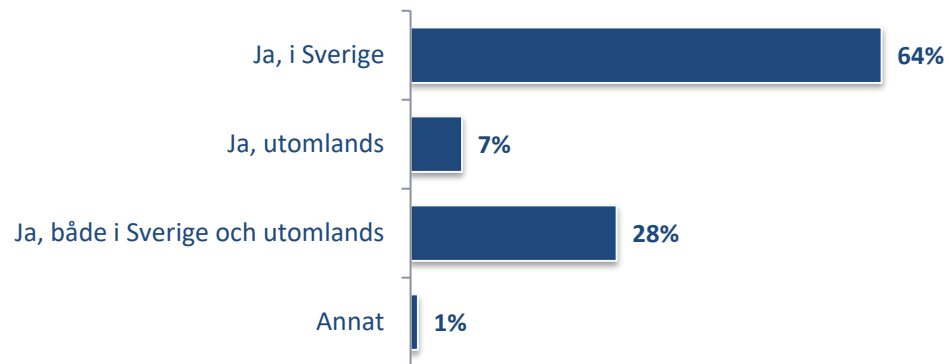
Knappt 60% av de svarande är kvinnor. De svarande har främst utbildats i Sverige och hälften har varit aktiva i mer än 15 år

Antal år aktiv som sångsolist inom opera och konsertrepertoaren

Utbildad vid en eftergymnasial musikskola och/eller musik-/operahögskola/musikkonservatorium, i Sverige eller utomlands

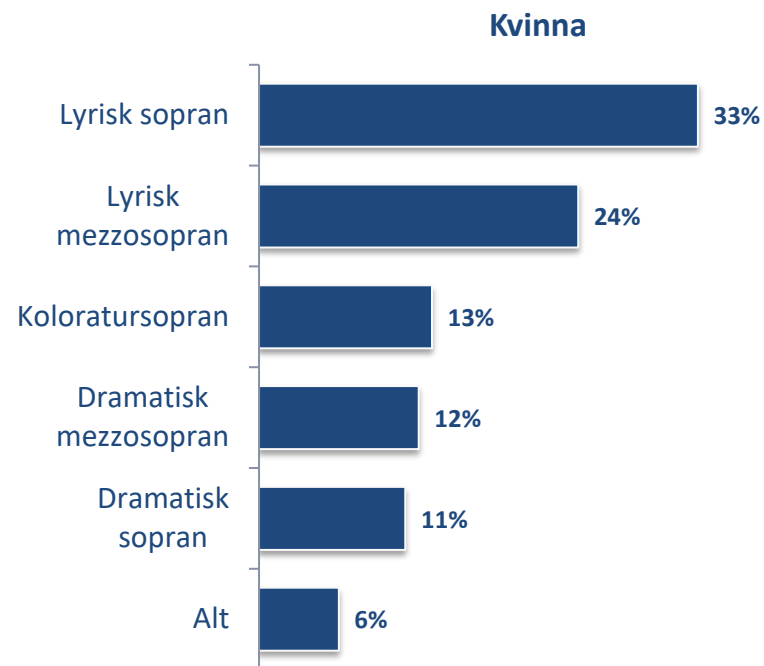
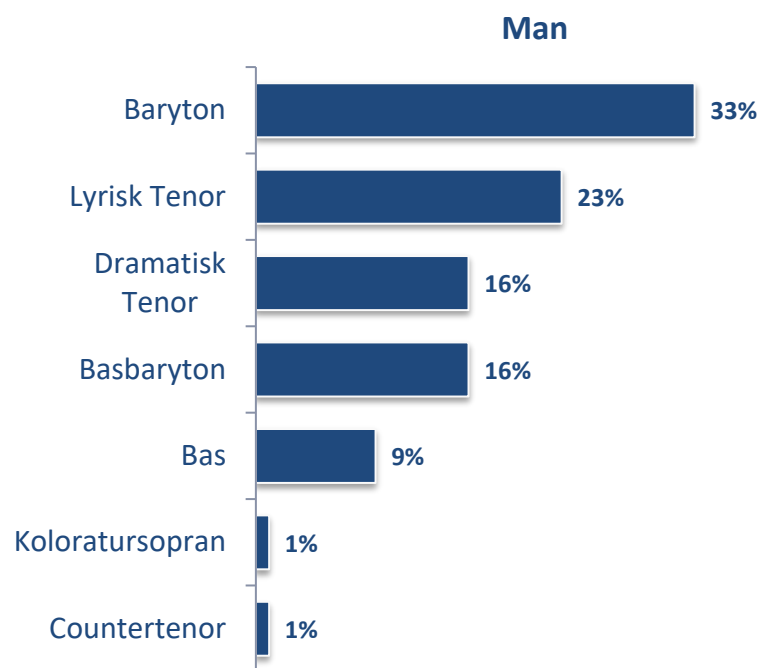

Är förälder

Männen är främst baryton eller lyriska tenorer medan kvinnorna som svarat främst är lyriska sopraner eller lyriska mezzosopraner.

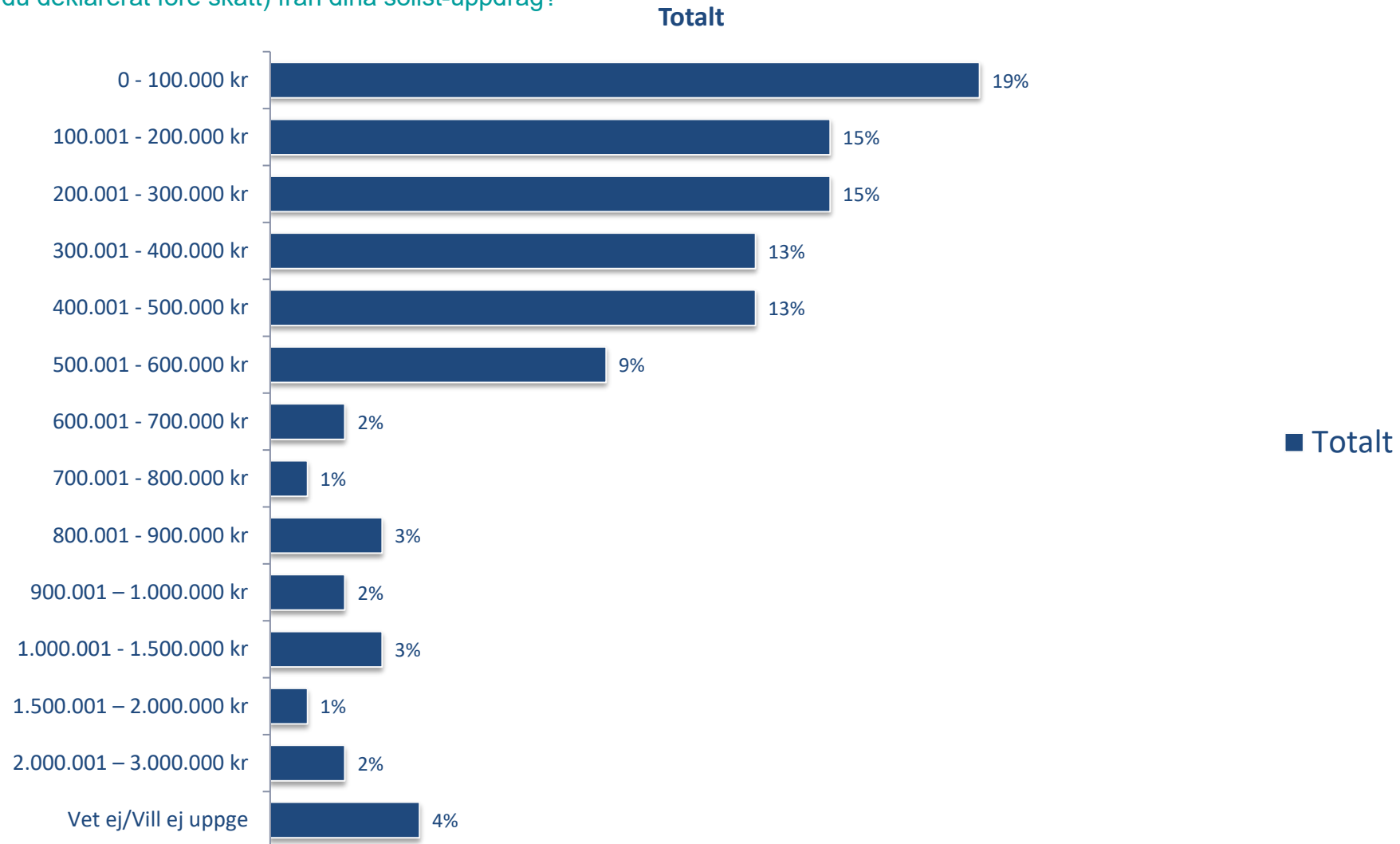
B1. Ditt röstfack (välj det röstfack du främst är verksam inom):

Bas: Totalt n=194, Man n=79, Kvinna n=115

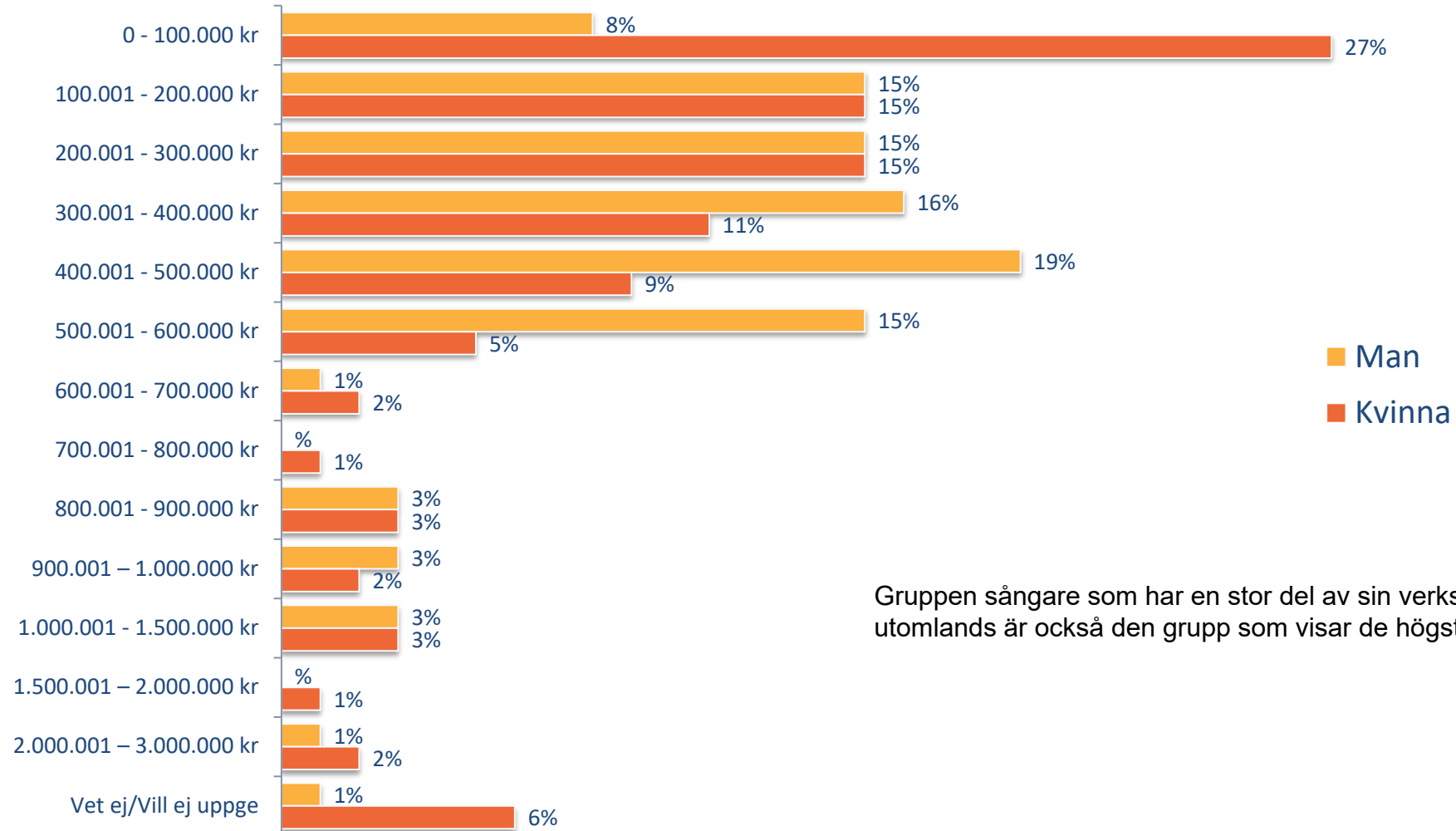
Det är en stor spridning i inkomster hos frilansande sångsolister. En tredjedel tjänar mindre än tvåhundra tusen om året.

B4. Vad var din genomsnittliga årsinkomst de senaste 5 åren innan Corona pandemin (dvs totala summan du deklarerat före skatt) från dina solist-uppdrag?

Bland kvinnorna tjänar en fjärdedel mindre än hundra tusen om året.

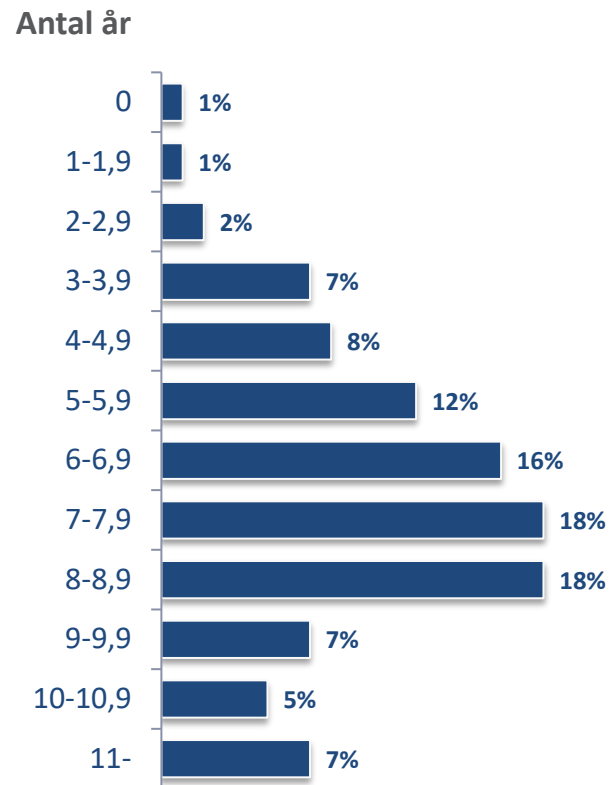
B4. Vad var din genomsnittliga årsinkomst de senaste 5 åren innan coronapandemin (dvs totala summan du deklarerat före skatt) från dina solist-uppdrag?

Gruppen sångare som har en stor del av sin verksamhet utomlands är också den grupp som visar de högsta inkomsterna.

Mer än hälften har en eftergymnasial utbildning på 7 år eller längre

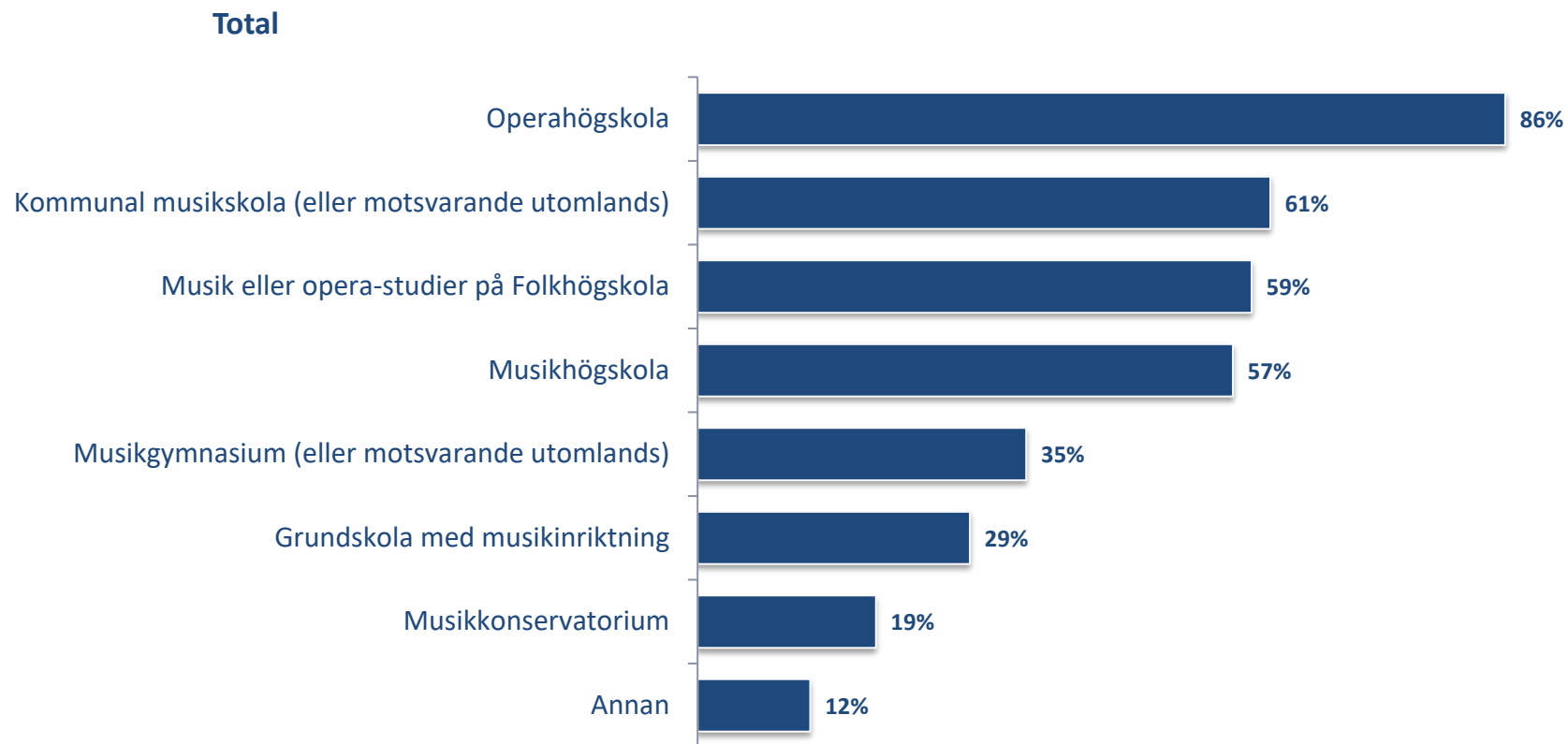
Hur många års sammanlagd utbildning har du vid eftergymnasial musikskola och/eller musik-/operahögskola/musikkonservatorium:

Bas: Totalt n=194

Förutom operahögskola är kommunal musikskola, folkhögskola och musikhögskola vanliga utbildningar.

Utbildning - fyll i din sammantagna musikutbildning i Sverige och/eller utomlands:

Det vanligaste svaret under "Annan" är Operastudio 67

Bas: Totalt n=194

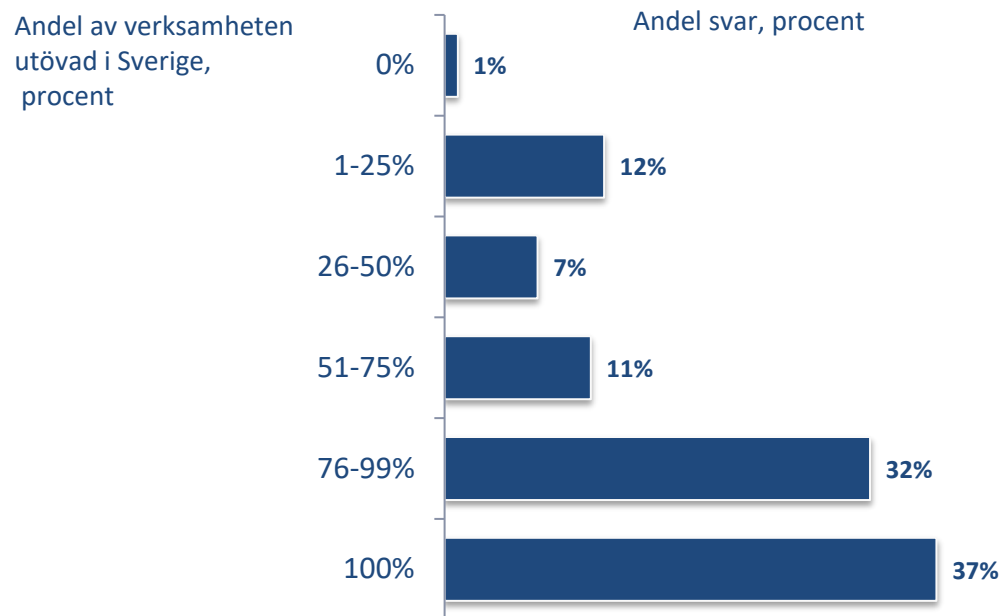
ARBETSFORMER OCH BETALNING

3

Den största delen av verksamheten utövas i Sverige. Majoriteten sångare arbetar dock även utomlands.

Under de senaste 5 åren, hur stor del av din verksamhet har du utövat i Sverige respektive utomlands?

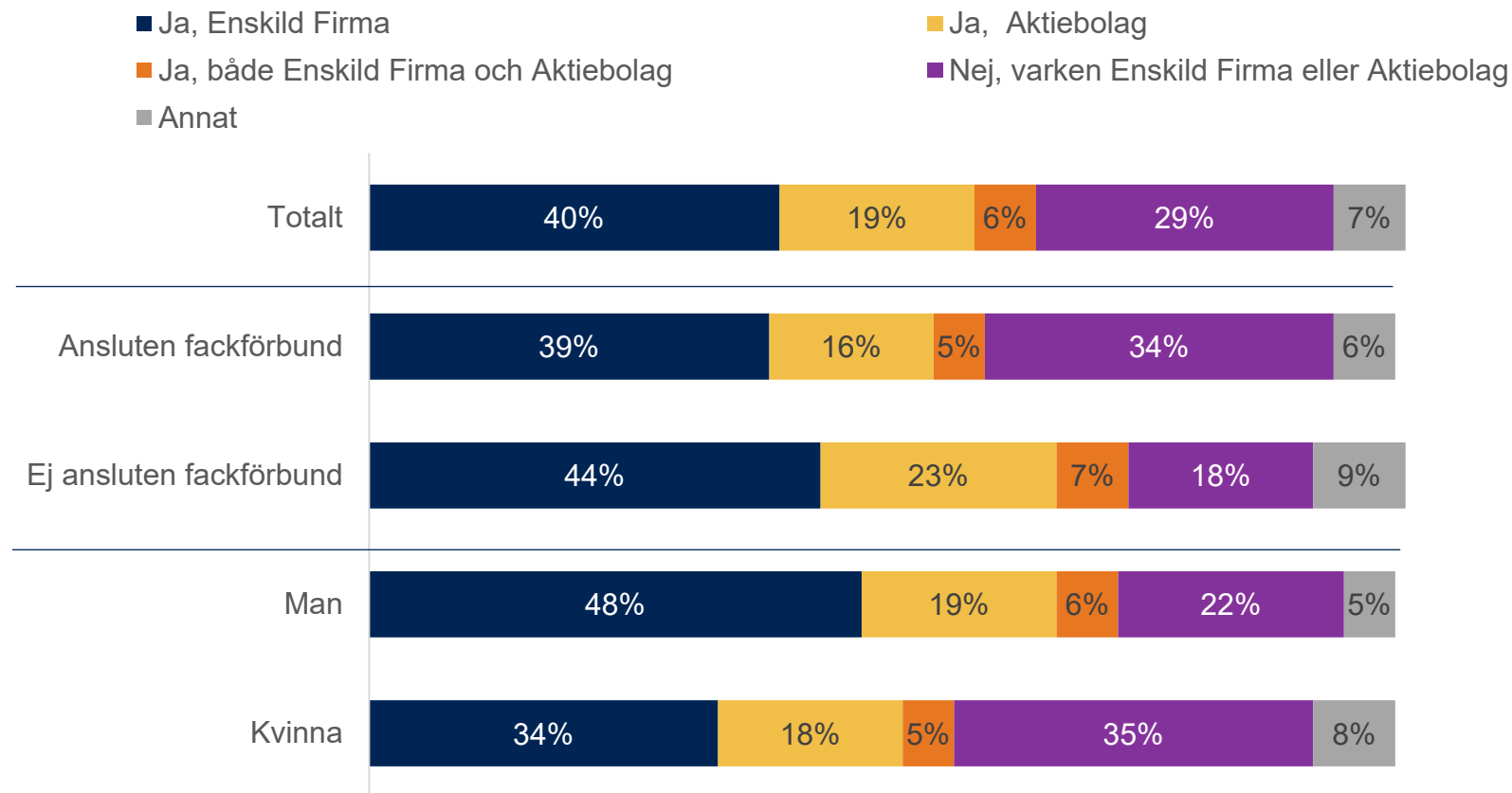
Andelen av verksamheten som utövats i Sverige

Bas: Totalt exklusive vet ej n=190

Den vanligaste bolagsformen är enskild firma. Fler män än kvinnor har firma. Endast 29% av alla sångare arbetar utan firma i någon form.

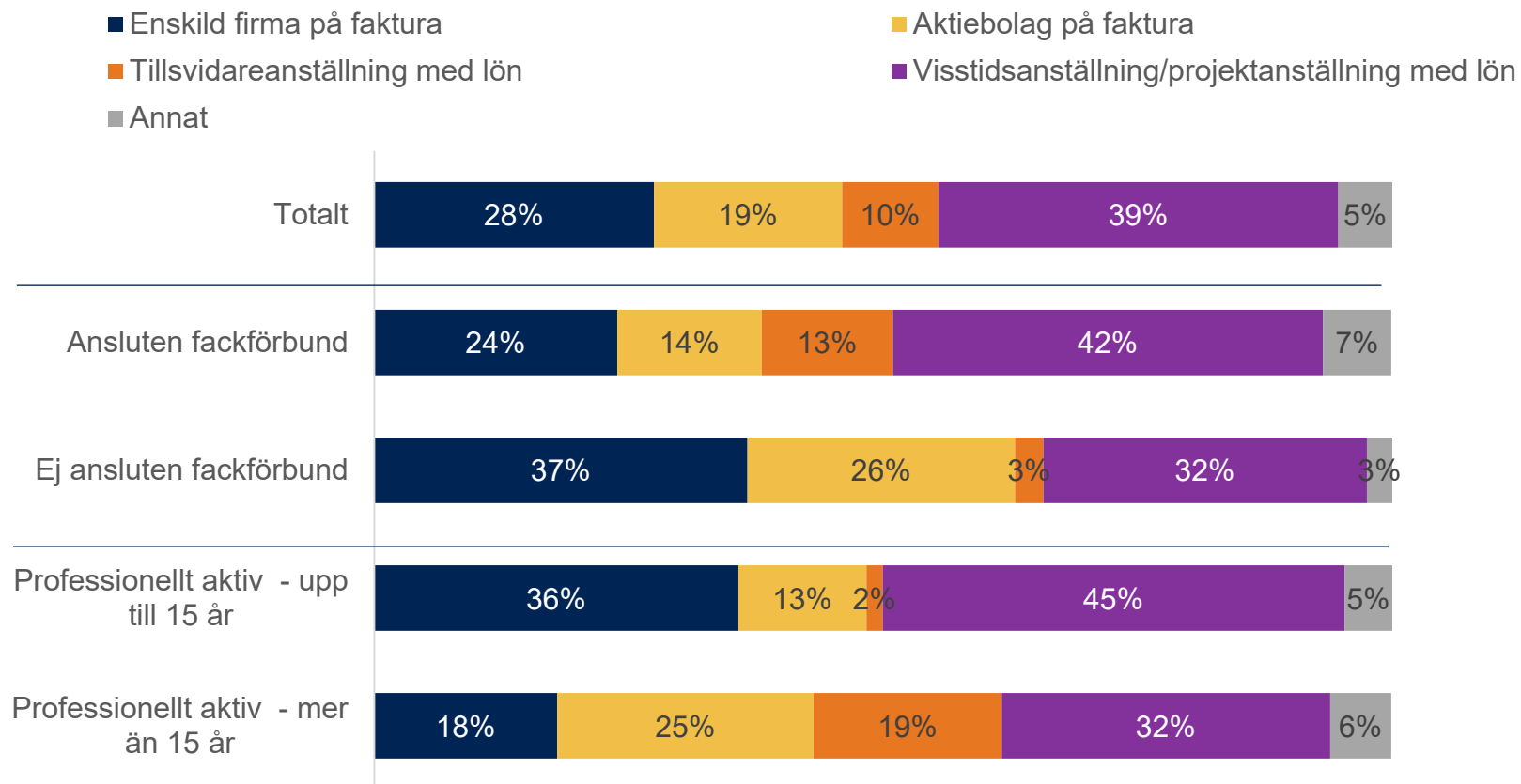
Har du Enskild Firma eller Aktiebolag?

Bas: Totalt n=194

Visstidsanställning/projektanställning med lön är den vanligaste arbetsformen. Hälften fakturerar via enskild firma eller aktiebolag.

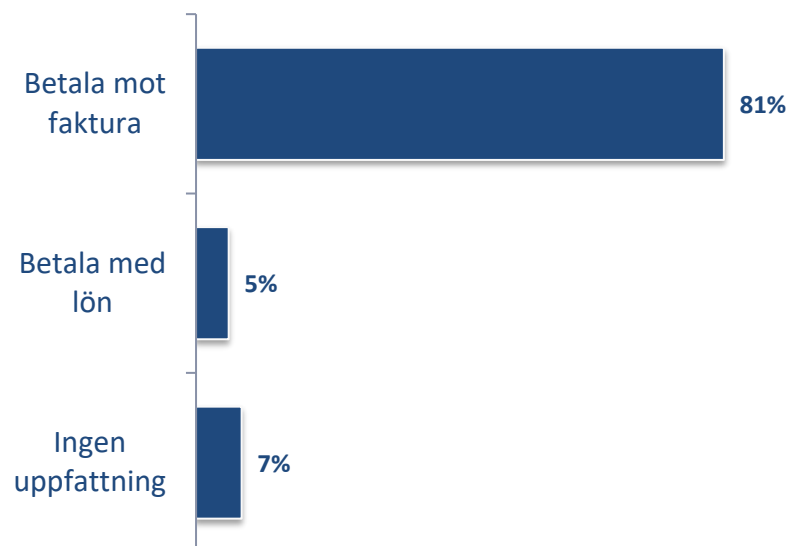
Under vilka olika arbetsformer har du arbetat de senaste 5 åren som operasångare i Sverige?

Bas: Arbetat i Sverige, exklusive vet ej, n=180

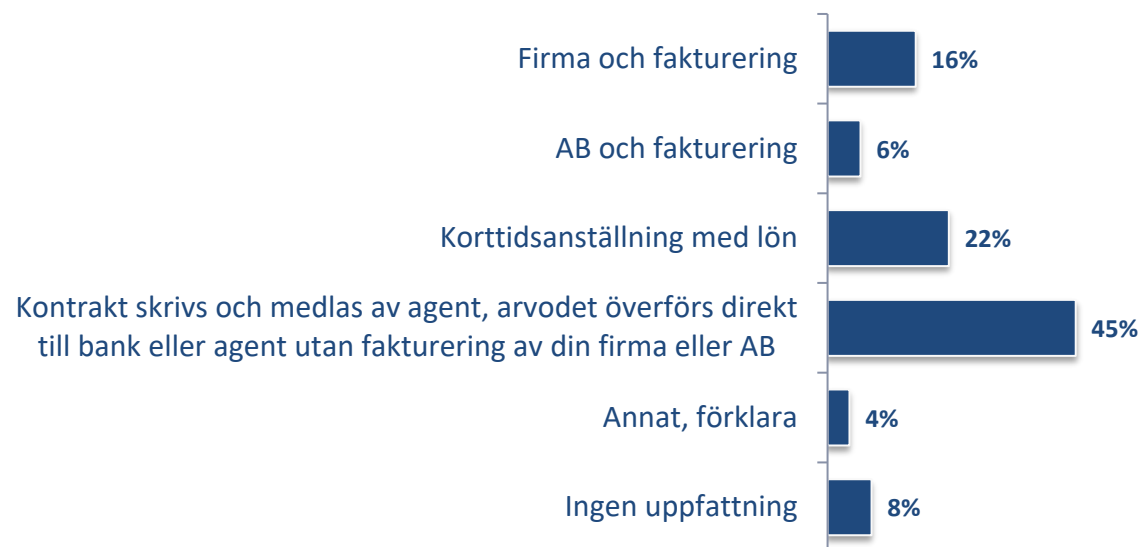
Betalning mot faktura är vanligast i Sverige. Utomlands är det vanligast att kontrakt skrivs och förmedlas av agent och arvodet överförs direkt till bank eller agent.

Utifrån din erfarenhet vilket betalningssätt föredrar arrangörerna/arbetsgivarna i Sverige?

Bas: Arbetat i Sverige n=188

Vilket betalningssätt är vanligast för dig utomlands?

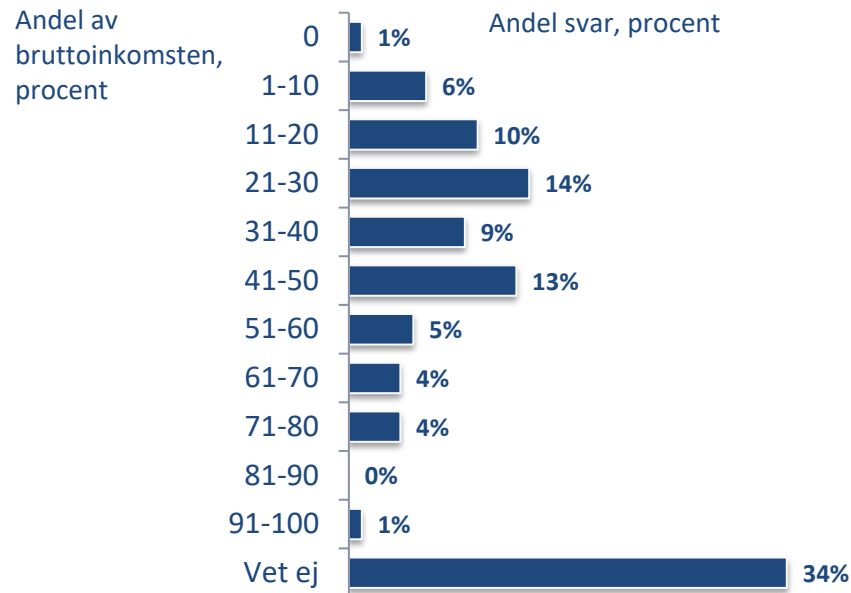
Bas: Arbetat Utomlands n=119

Ungefär 40% av bruttoinkomsten går till utgifter vid engagemang såväl som i Sverige och Utomlands, en stor del har dock svårt att svara frågan.

Ungefär hur stor procent av din bruttoinkomst går till utgifter (hotell, resa, instudering, agentprovision, sociala avgifter, arbetsgivaravgifter mm) vid dina engagemang inom *Sverige/Utomlands*?

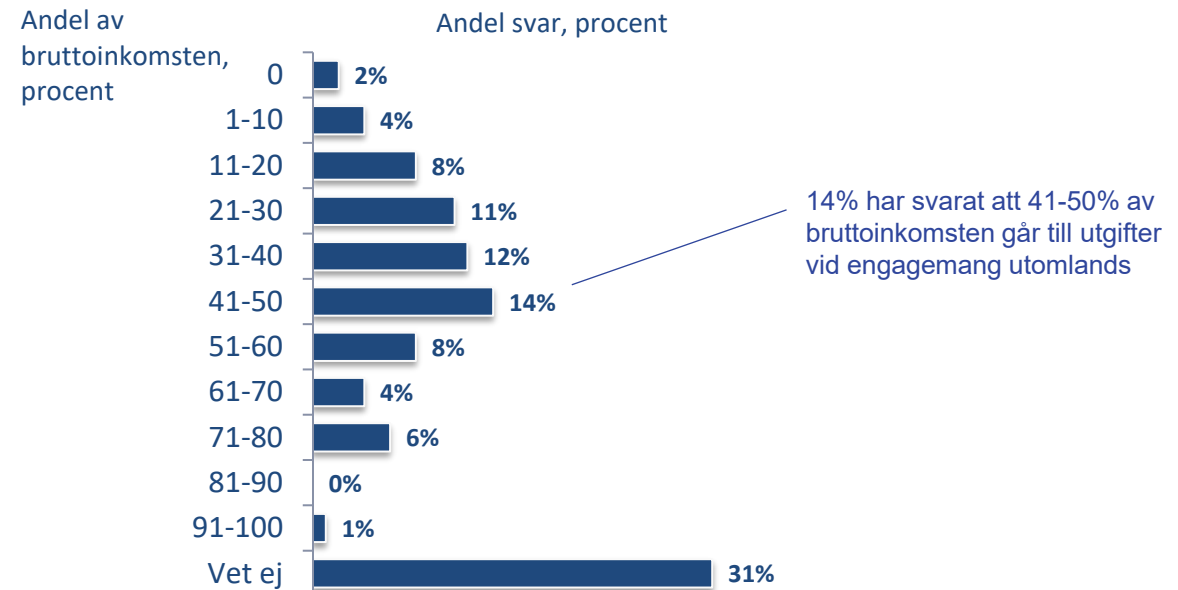
Fyll i den genomsnittliga procenten per år under de senaste 5 åren

Sverige, medelvärde - 37,7%

Bas: Arbetat i Sverige n=188

Utomlands - medelvärde: 42,5%

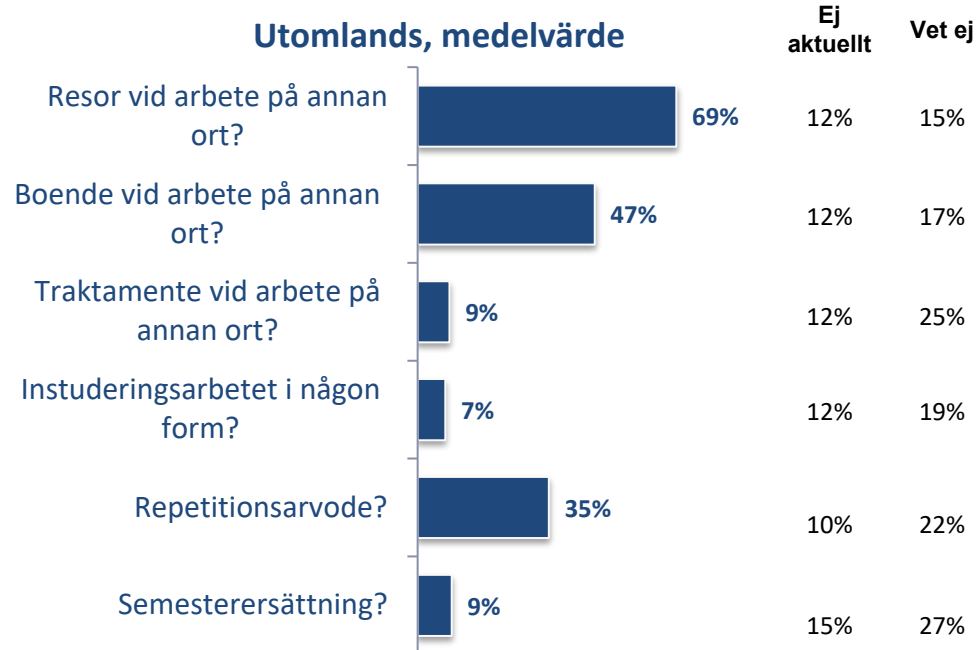
Bas: Arbetat Utomlands n=119

Av utgifter som betalas av uppdragsgivare är resor och boende vanligast, framför allt i Sverige. 30% av uppdragsgivarna betalar inte för utgifter såsom resor och boende. För traktamente, instudering och repetitionsarvode betalar uppdragsgivarna sällan.

Hur stor andel av dina uppdragsgivare (både konsert och opera) i Sverige/Utomlands betalar för: (ange ungefärlig procent av uppdragsgivare som betalar för:)

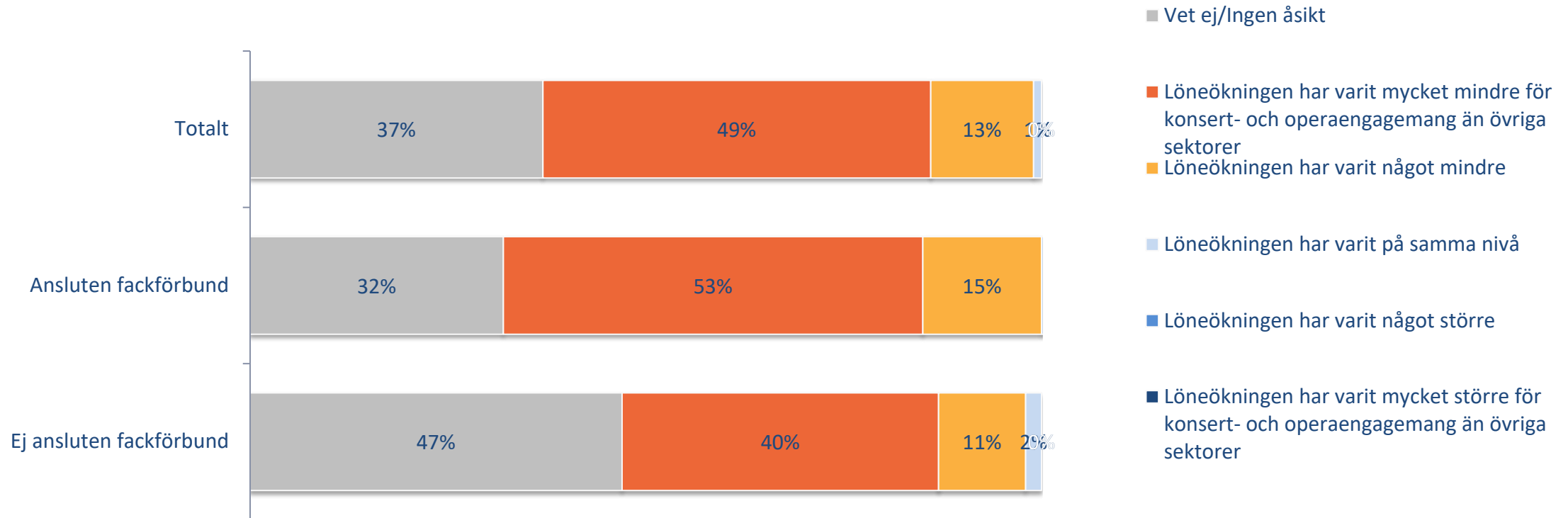
Bas: Arbetat i Sverige n=188

Bas: Arbetat Utomlands n=119

Nästan samtliga anser att löneökningen varit mindre för konsert- och operaengagemang än övriga sektorer. Det är dock en stor andel som inte har någon åsikt i frågan.

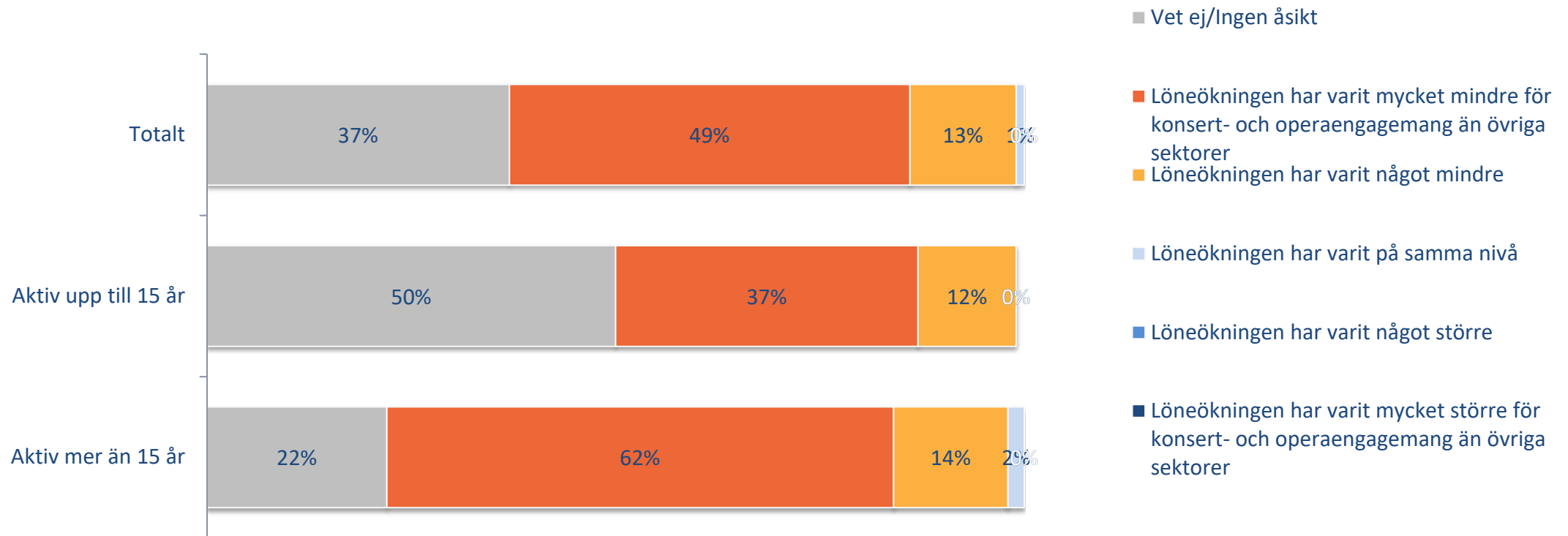
Hur anser du att gager/löner för konsert- och operaengagemang har utvecklats jämfört med övriga sektorer i världen sedan finanskrisen 2008 (innan coronakrisen)?

Bas: Totalt n=194

De som har varit aktiva en längre tid har lättare att svara på frågan och de har en mycket negativ syn på löneutvecklingen.

Hur anser du att gager/löner för konsert- och operaengagemang har utvecklats jämfört med övriga sektorer i världen sedan finanskrisen 2008 (innan coronakrisen)

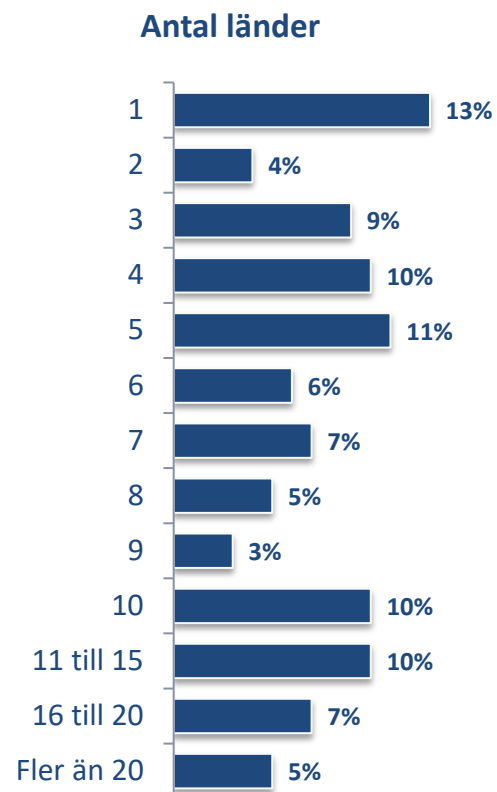
Bas: Totalt n=194

ARBETE UTOMLANDS

4

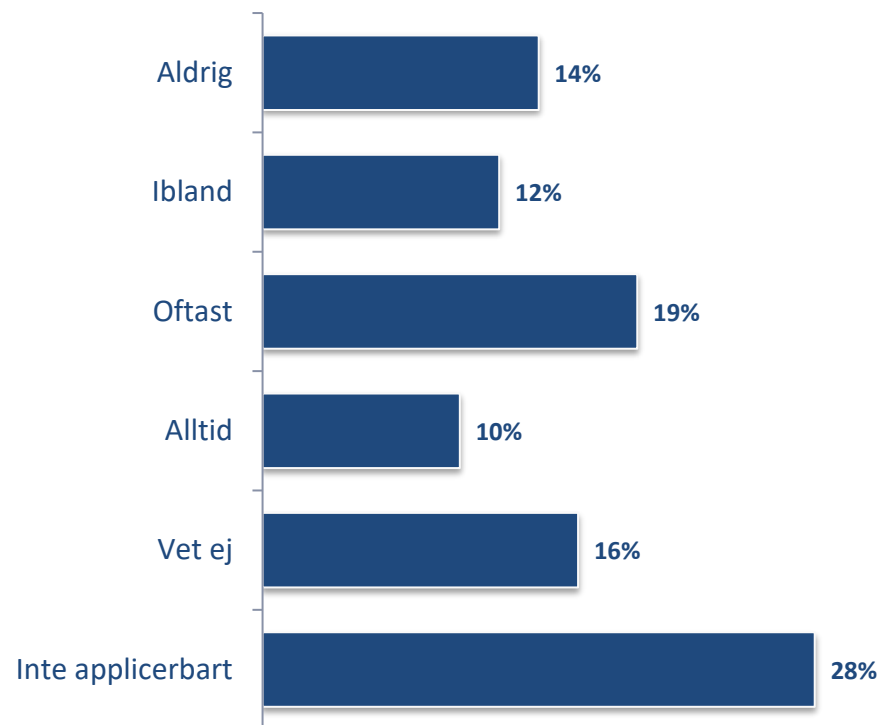
En tredjedel har sjungit i fler än 9 länder. I många fall har det krävts A1 vid utlandsengagemanget.

Hur många länder har du sjungit i, inklusive Sverige?

Bas: Totalt n=194

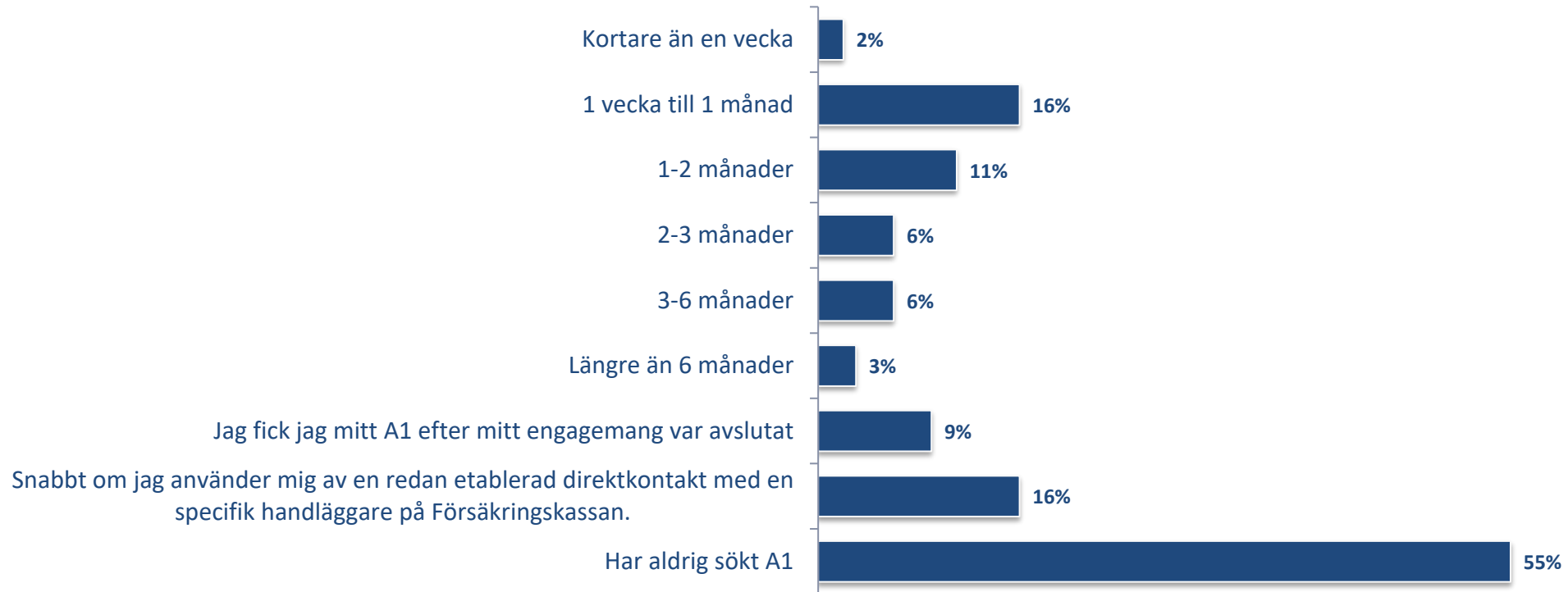
Hur ofta har det krävts en A1 under dina utlandsengagemang?

Bas: Sjungit i fler länder än Sverige n=170

Handläggningstiden för A1-intyg kan variera mycket.

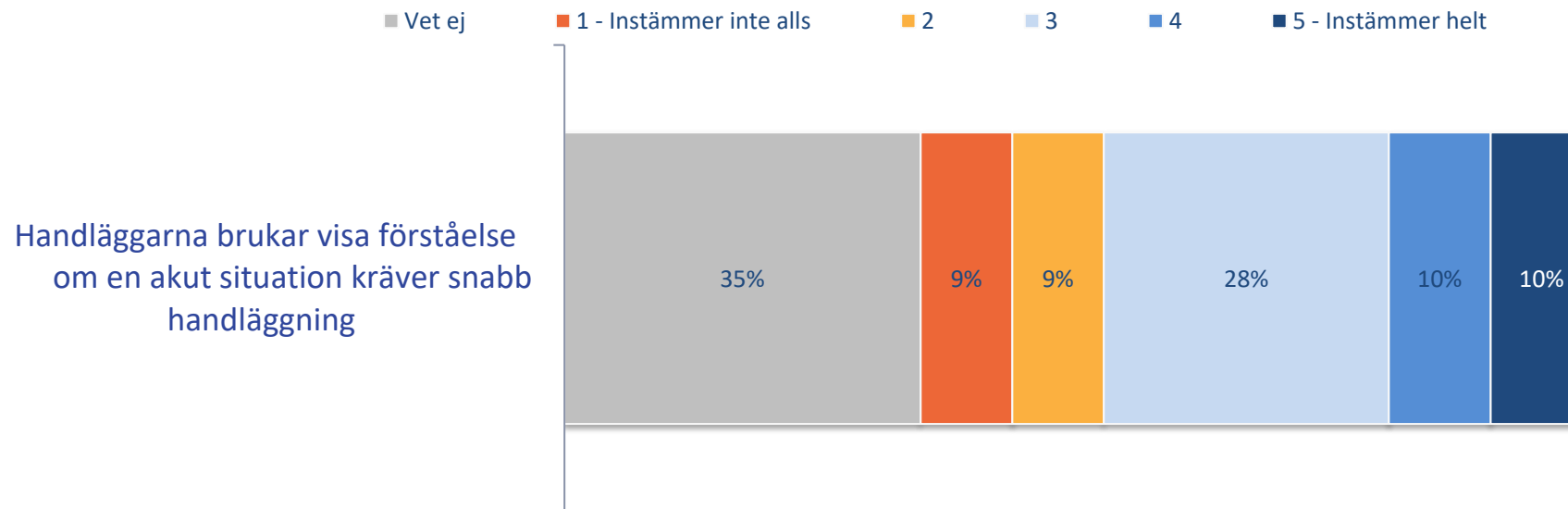
När du ansöker om ett A1- intyg – hur lång tid brukar handläggningen ta innan du får ett?

Bas: Sjungit i fler länder än Sverige n=170

Enbart 20% instämmer att handläggarna brukar visa förståelse i en akut situation. En tredjedel kan inte svara på frågan.

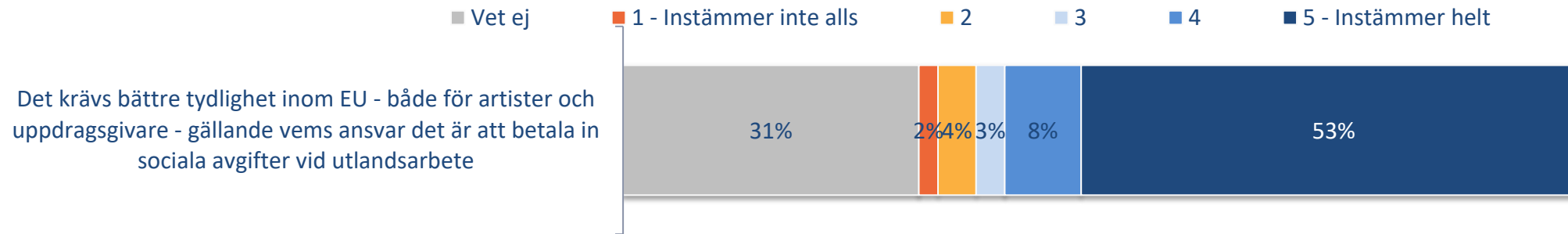
I vilken utsträckning instämmer du i följande påstående om handläggningen av A1?

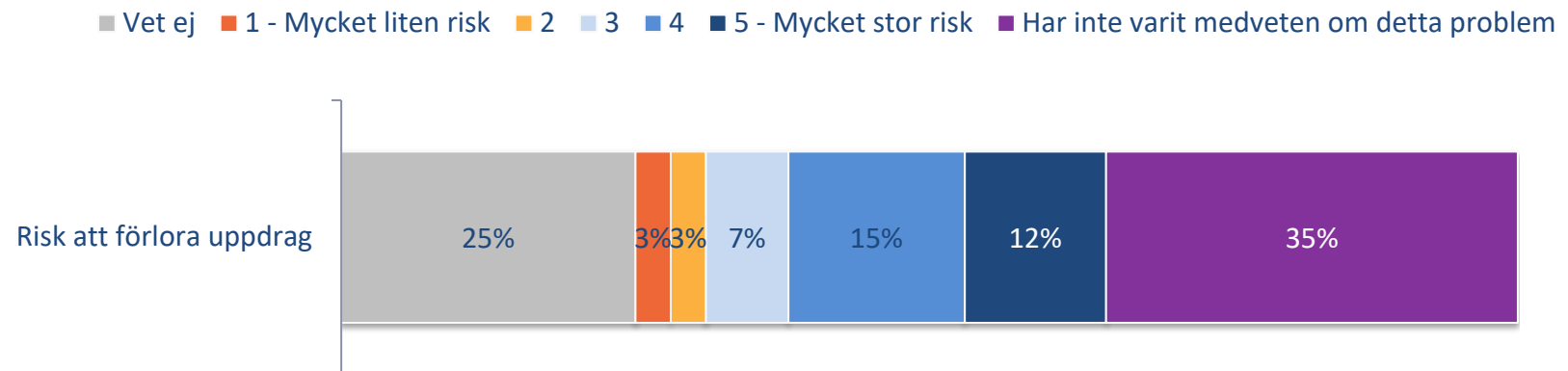
Bas: Har sökt A1 n=101

Drygt en fjärdedel ser en risk att förlora uppdrag p g a Sveriges höga sociala avgifter jämfört med andra EU-länder. Samtidigt har en stor andel inte varit medveten om detta problem.

I vilken utsträckning instämmer du i följande påstående?

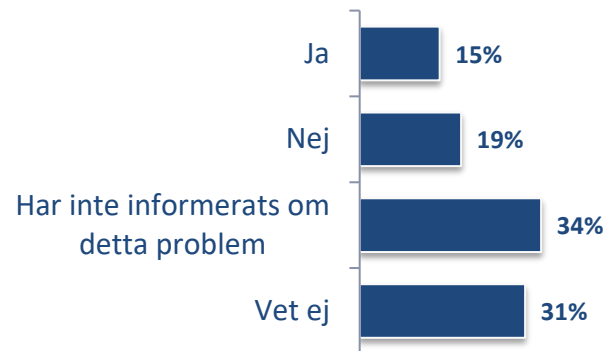

Ser du en risk att förlora uppdrag (dvs att inte vara konkurrenskraftig) p g a Sveriges relativt höga sociala avgifter jämfört med andra EU länder, då den utländske uppdragsgivaren förväntas stå för de svenska sociala avgifterna? Med andra ord, sångare från länder med lägre sociala avgifter blir "billigare". Hur stor bedömer du den risken?

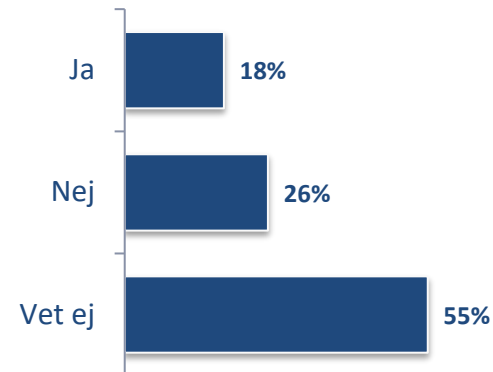

15% har haft problem med att utländska arbetsgivare vägrat betala sociala avgifter.

Har du haft problem med att dina utländska arbetsgivare vägrat att betala sociala avgifter trots att du haft A1?

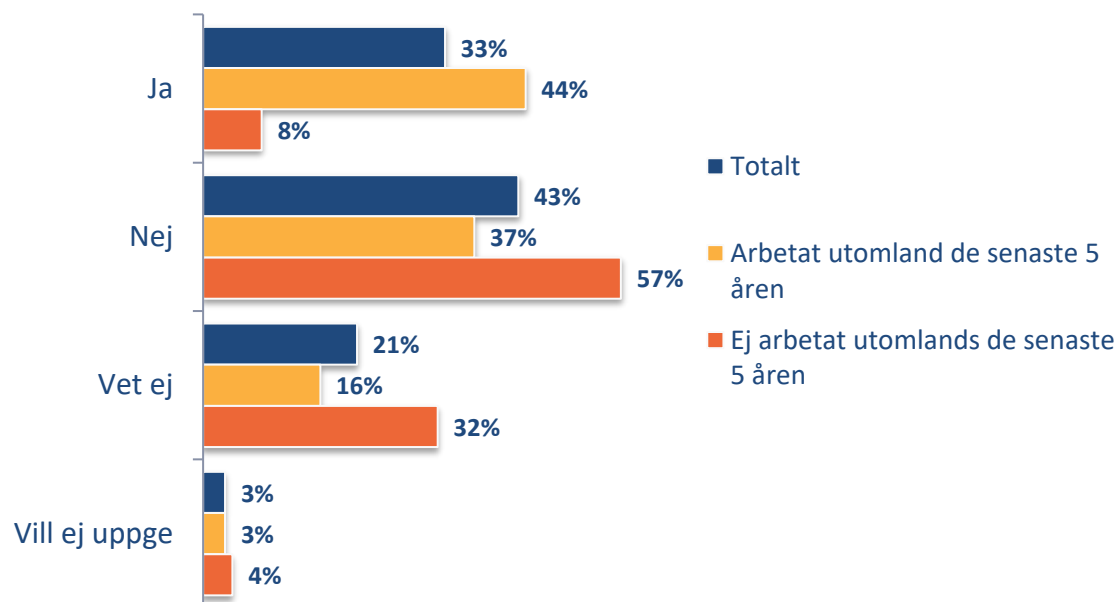
Med bakgrund av att du skattar i Sverige, har du fått krav från försäkringskassan vid ansökan om A1 att ha en viss procentsats av ditt arbete i Sverige?

Bas: Sjungit i fler länder än Sverige n=170

En tredjedel har blivit dubbelbeskattad eller på annat sätt haft konflikter med skatteverket vid engagemang utomlands. Hela 44% av de som arbetat utomlands de senaste 5 åren anger att de haft någon typ av problem.

Har du blivit dubbelbeskattad, eller på annat sätt haft konflikter med skatteverket då du jobbat utomlands?

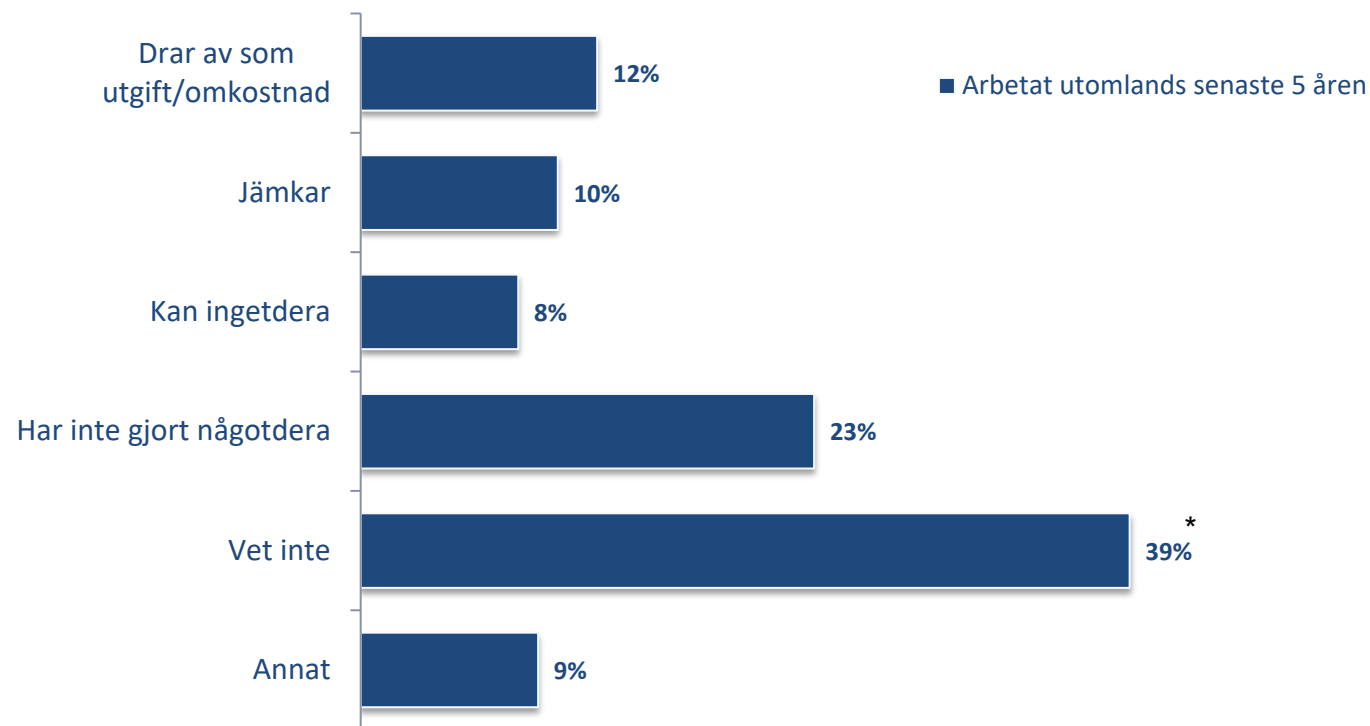

Bas: Sjungit i fler länder än Sverige

Totalt n=170, Arbetat utomland de senaste 5 åren n=117, Ej arbetat utomlands de senaste 5 åren n=53

Drygt en av tio drar av artistskatten som utgift/omkostnad när de deklarerar och lika många jämkar. En stor del vet inte hur artistskatten deklareraras.

Hur handskas du med artistskatten när du deklarerar i Sverige?

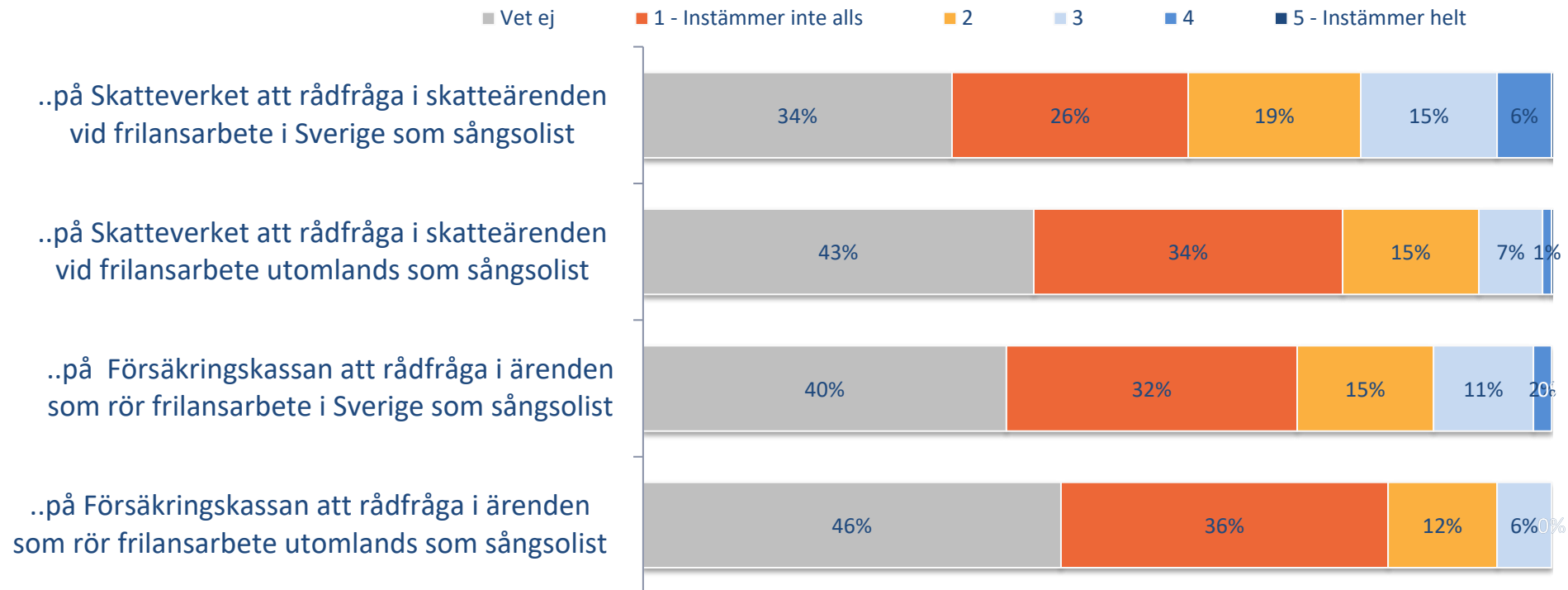
Exempel på kommentarer under "Annat":

"Jämkar men endast upp till nivån för avräkning av utländsk som Skatteverket accepterar vilket alltid betyder att jag betalar stora summor för mycket i skatt varje år."

"Drar av dubbelbeskattning men Inte alltid SKV accepterar skatteavdrag. I AB delvis avdrag, aldrig hela summan inbetalad utländsk skatt"

Mycket få upplever att det finns kompetenta experter i skatteärenden på skatteverket eller på försäkringskassan

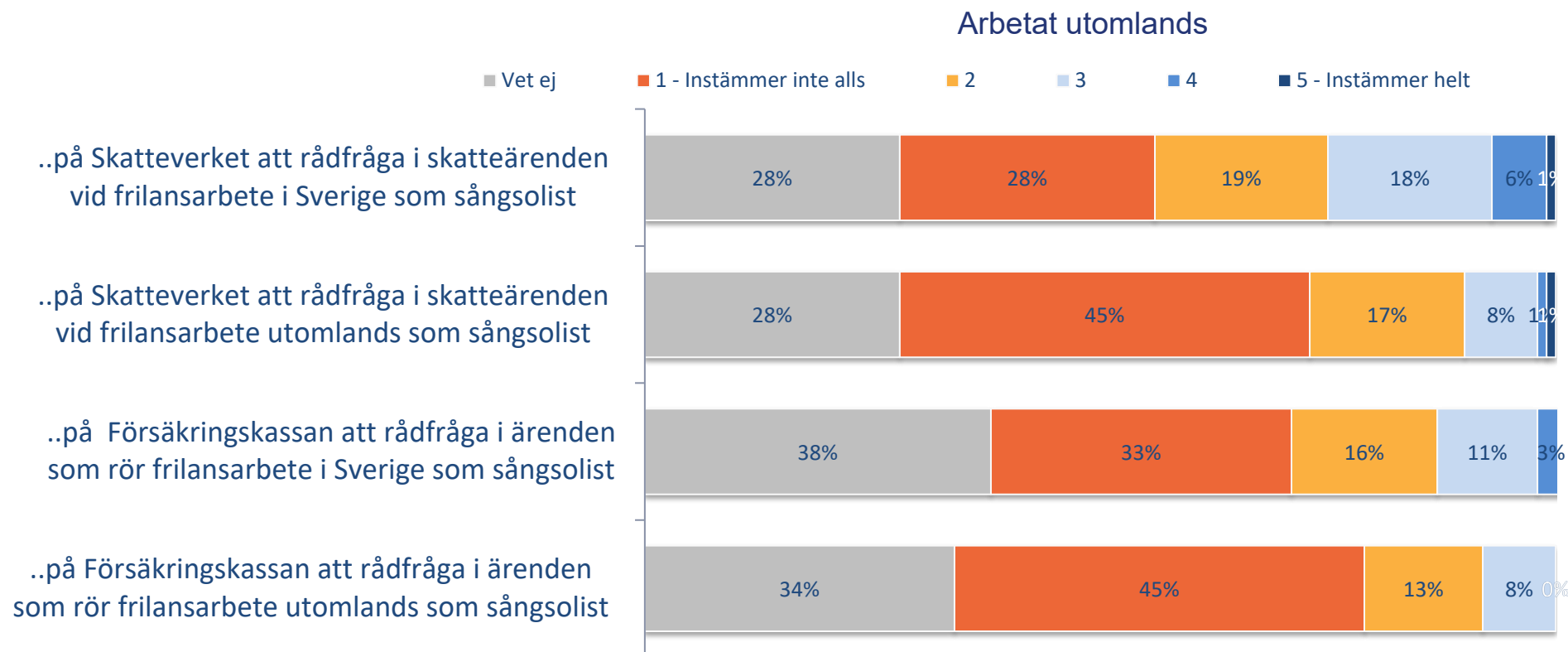
I vilken utsträckning instämmer du i följande påstående? Jag upplever att det finns kompetenta experter..

Bas: Totalt n=194

Om vi endast ser till de som arbetat utomlands blir resultatet ännu lägre för de frågor som specifikt rör utlandsarbete.

I vilken utsträckning instämmer du i följande påstående? Jag upplever att det finns kompetenta experter..

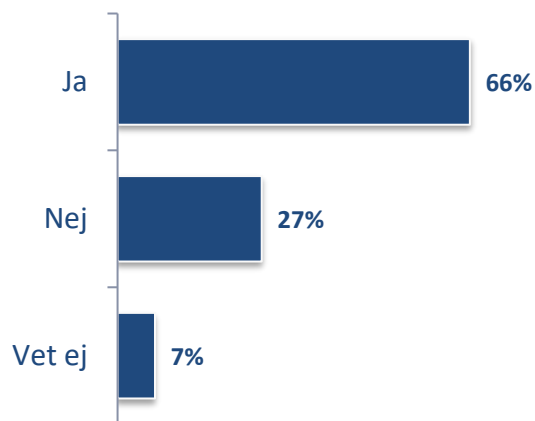
Bas: Arbetat utomlands n=119

COVID-19

5

Två av tre har förlorat inkomst p g a att arbetsgivare hävdade force majeure vid covid-19-krisen. Hos de som har förlorat inkomst uppgår förlusten i snitt till ca 70% av inkomsten och så många som 16% har förlorat hela inkomsten.

Har du förlorat kontrakt/inkomst på grund av att din arbetsgivare/uppdragsgivare hävdade force majeure med anledning av covid-19?

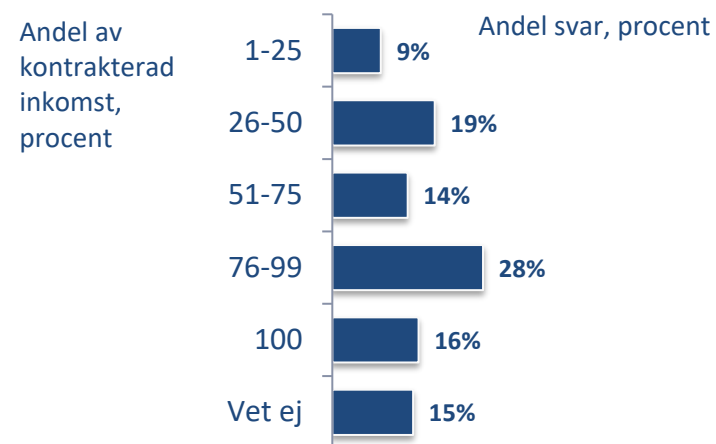

För de som varken har enskild firma eller aktieföretag är det 54% som förlorat inkomst p g a force majeure

Bas: Totalt n=194

Hur många procent av din kontrakterade inkomst har du förlorat på grund av att din arbetsgivare/uppdragsgivare hävdade force majeure under covid-19 krisen?

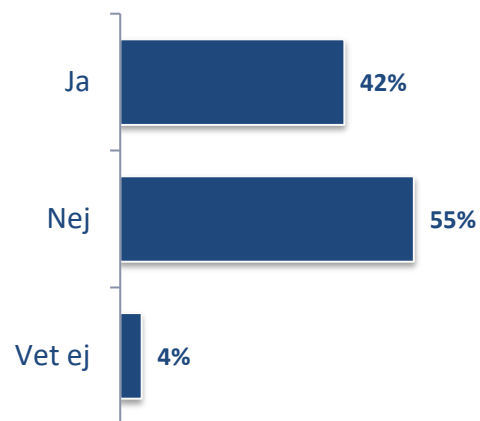
Medelvärde: 68,8%

Bas: Har förlorat inkomst n=129

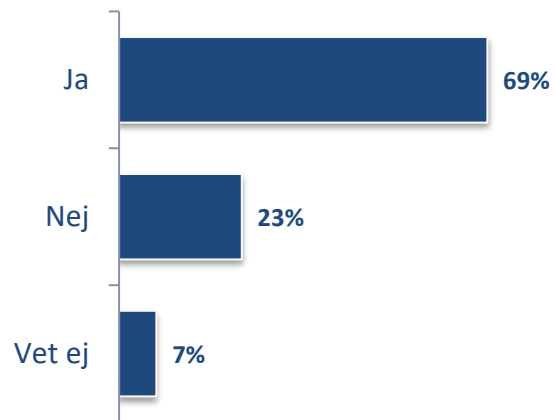
Två av fem har sökt stöd för förlust av inkomst under covid-19 krisen. Av de som sökt stöd har sju av tio beviljats del av något stödpaket.

Har du sökt stöd för förlust av inkomst under covid-19-krisen?

Bas: Totalt n=194

Har du beviljats del av statligt stödpaket, eller från Konstnärsnämnden, eller Kulturrådet för förlust av inkomst under covid-19 krisen?

Bas: Har sökt stöd n=81

Exempel på stöd

Vilken slags stöd har du fått?

Konstnärsnämndens krisstöd 25.000.
Permittering (annan period) 30.000
efter skatt och soc.
Totalt stöd: 55.000 kr på 9 mån. "

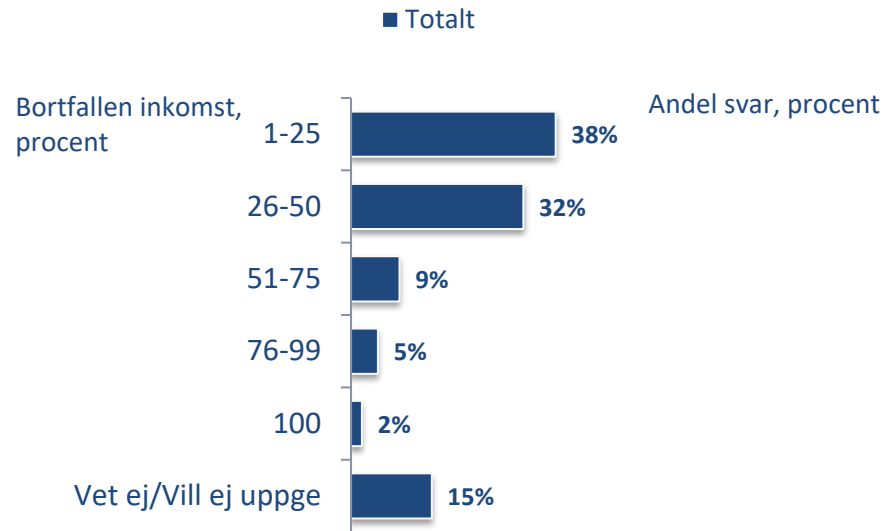
Jag har fått permittera mig på 60% under hösten där produktionen som ställdes in skulle ligga. Det betalar straxt under 50% av lönekostnaderna, resten står jag själv för."

Kulturnämnden.
A-kassa 5 månader därefter inger stöd alls pga av att jag känt mig tvungen att tacka ja till ett fåtal sånguppdrag för att ej förlora kontakten med uppdragsgivare och då därmed ej beviljats a-kassa då man enligt a-kassan ej får ha aktivt bolag. Detta trots att intäkterna för dessa fåtal uppdrag varit mycket låga och inte på långa vägar räcker för att leva på. "

För de med inkomster under 500 000 kr per år har stödet utgjort ungefär hälften av den bortfallna inkomsten

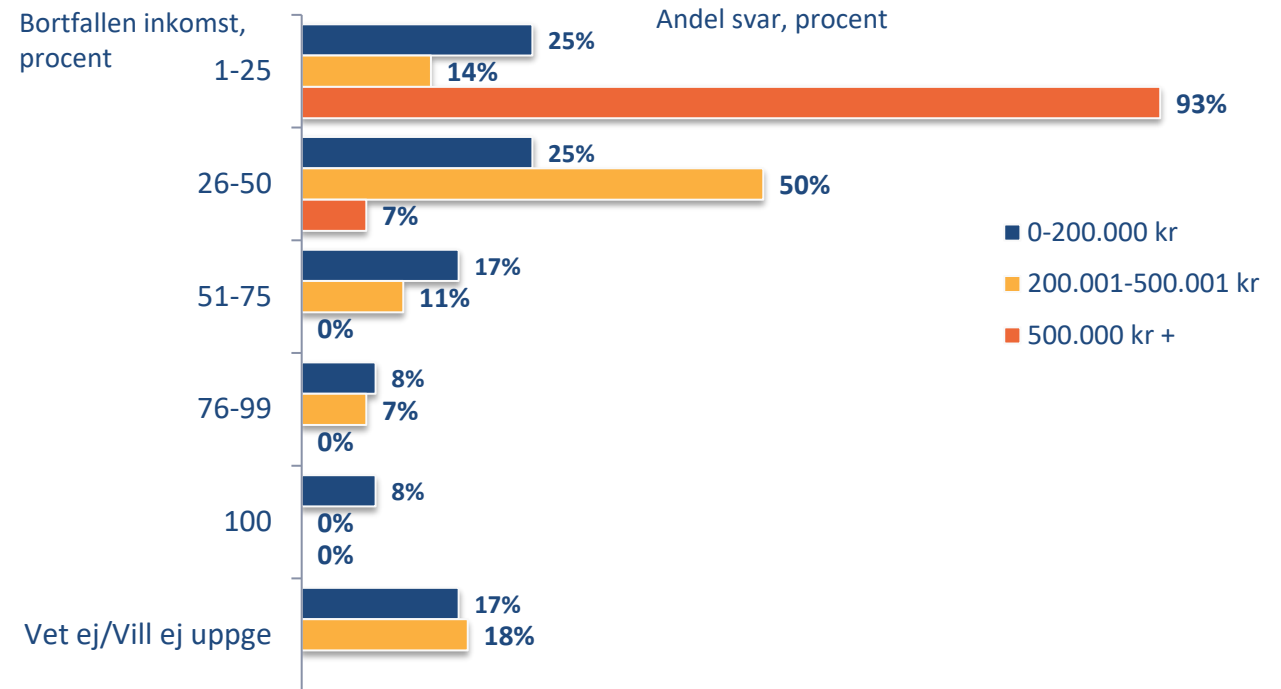
Hur många procent av din bortfallna inkomst utgör stödet?

Det vanligaste stödet har varit Krisstipendium från Konstnärsnämnden

Bas: Har beviljats stöd n=56

Inkomst 0-200.000 kr – Stödet har i genomsnitt utgjort 49% av bortfallna inkomsten
Inkomst 200.001-500.000 kr – Stödet har i genomsnitt utgjort 46% av bortfallna inkomsten
Inkomst 500.001+ kr - Stödet har i genomsnitt utgjort 13% av bortfallna inkomsten

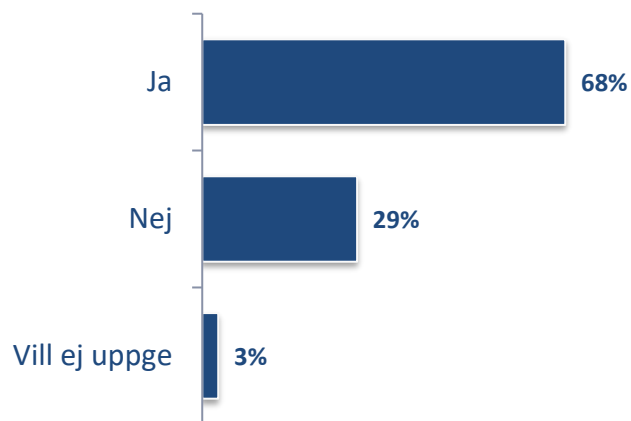
Bas: Har beviljats stöd 0-200 tkr n=12, 200 tkr-500 tkr n=28, 500 tkr+ n=15

FAKKFÖRBUND

6

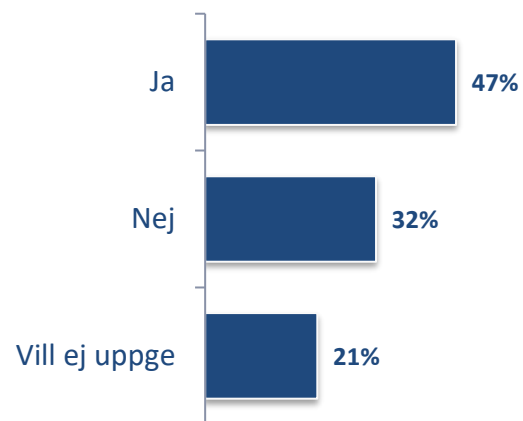
Sju av tio är medlem i ett fackförbund och av dem upplever knappt hälften att de får det stöd de behöver från fackförbundet.

Är du medlem i något fackförbund?

Bas: Totalt n=194

Upplever du att du får det stöd du behöver från ditt fackförbund?

Bas: Medlem i fackförbund n=131, Ansluten till Teaterförbundet n=100, Ansluten annat fackförbund=31

	Ansluten Teaterförbundet (n=100)	Ansluten annat fackförbund (n=31)
Ja	49%	42%
Nej	28%	45%
Vill ej uppge	23%	13%

Många upplever att facket inte är anpassat för frilansande operasångare, speciellt om de arbetar delvis utomlands. Kostnaden uppfattas som högre än nyttan.

Varför är du inte med i ett fackförbund?

Exempel på svar

Var länge med i TF med kunde aldrig få hjälp med frilansspecifika frågor och utlandsfrågor.”

Har tidigare varit, men upplevde att som enskild firma föll jag mellan stolarna om något skulle hända. Jag ansåg därför medlemsavgiften vara en onödig utgift, när jag ändå inte skulle bli berättigad någon hjälp vid behov.”

”Jag tror inte ett fackförbund alls gynnar min situation som frilansande sångare. Bråkar man, anses man besvärlig och vi är många sångare om kakan. Ingen vill arbeta med den som sätter sig på tvären. Producenter och planeringschefer är också människor och agerar utifrån vad som är angenämt för husen. Jag låter min agent vara "the bad guy" så jag sedan själv kan komma till repstart som "the good guy", vara solig och professionell. Jag betalar trots allt min agent för att göra det där tråkiga med ekonomiska detaljer och villkor. Och jag behöver de pengar jag kan få.“

Upplever oss som rättslösa. När inkomsten för ett gig kan variera 2500-50000kr så är det svårt med avtal. Och om de sparkar någon tex för att hen är gravid kan de alltid slingra sig, även om man skickar facket på dem.”

Har en bra revisor som även är jurist som jag litar till fullo på som hjälper mig med mina ärenden. Med en väldigt liten inkomst kändes det i början inte lägligt att betala in en avgift. Ryktet när jag gick på utbildning var även att fackförbundet inte var "värt" avgiften och inte till någon hjälp. Men på senare år har det helt enkelt inte blivit av, då jag klarat mig väl med agentur och revisor.”

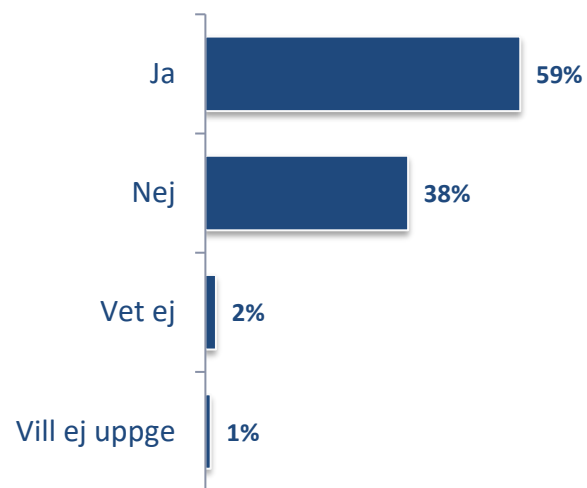
”Jag har inte upplevt att de arbetat för att förstärka arbetssituationen för oss med AB.”

A-KASSA

7

Knappt 60% är med i en a-kassa, något högre andel för de som är anslutna till Teaterförbundet.

Är du med i en A-kassa nu?

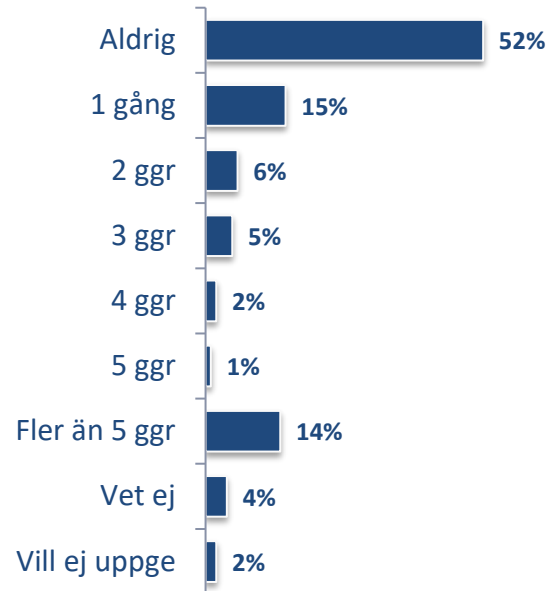

	Ansluten Teaterförbundet (n=105)	Ansluten annat fackförbund (n=89)
Ja	71%	45%
Nej	26%	53%
Vet ej	2%	3%
Vill ej uppge	1%	-

Bas: Totalt n=194

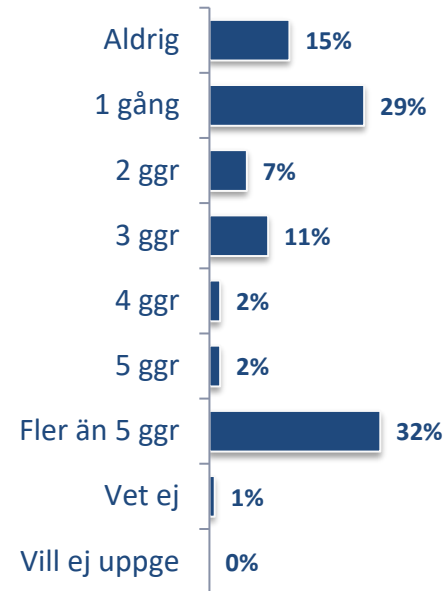
Drygt fyra av tio har sökt stöd från A-kassan.

Hur många gånger har du sökt stöd från A-kassan?

Bas: Totalt n=194

Hur många gånger har du fått stöd från A-kassan?

Bas: Har sökt stöd n=82

De vanligaste problemen gällande A-kassan är att beräkningen av A-kassegrundande inkomst är illa anpassad för sångare eftersom den är baserad på arbetstimmar och inte årsinkomst och att obetald instuderings-/repetitionstid inte kan tillgodoräknas som arbetstid.

Vilka problem upplever du främst i din yrkesgrupp vad det gäller A-kassa?

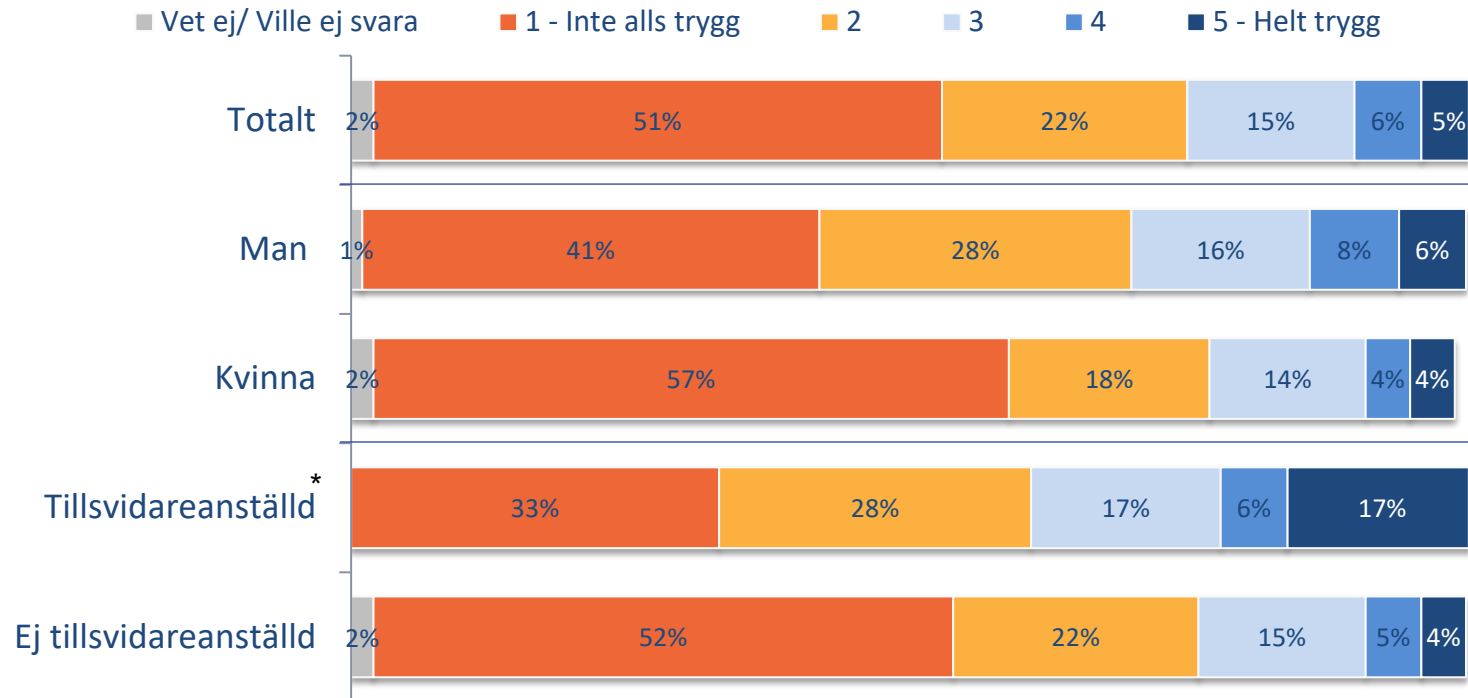

PENSION

8

Drygt 70% känner sig inte ekonomiskt trygga inför pensionen. Kvinnor känner mindre ekonomisk trygghet inför pensionen än män. Tillsviareanställda känner sig mer trygga.

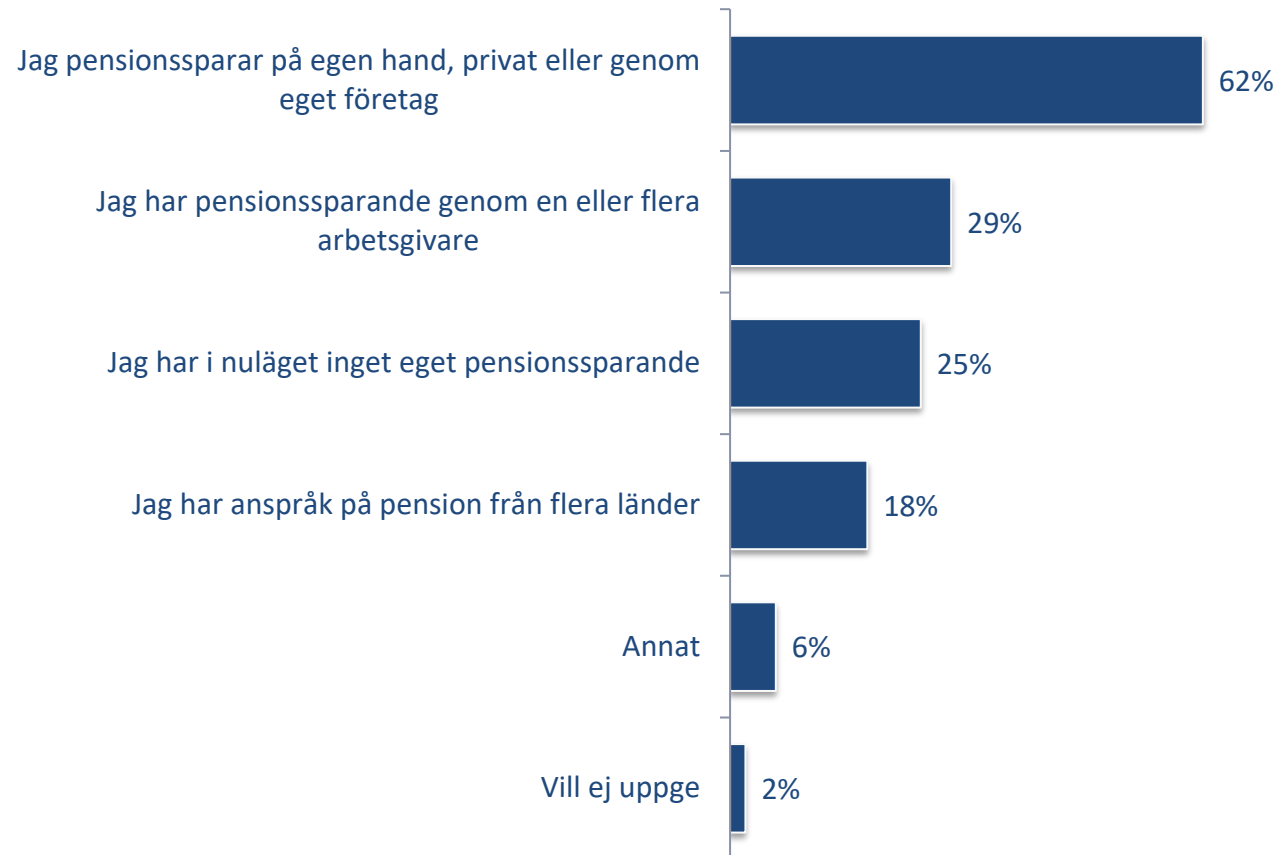
Känner du en ekonomisk trygghet inför pensionen?

* De som angett att minst 50% av arbetet de utfört under de senaste 5 åren varit som tillsviareanställd. Obs endast 18 svar.

Det är vanligast att pensionsspara på egen hand, privat eller genom eget företag. 1 av 4 har inget pensionssparande.

Hur sparar du i nuläget till pensionen?

Exempel på kommentarer under "Annat":

"Jag är gift med en ekonomiskt stark person, annars hade jag varit livrädd"

"Jag sparar privat på ett konto - dvs inget skattetekniskt "pensionssparande". Några få existerande skvättar tjänstepension från olika arbetsgivare ger bara några få kronor i månaden i pension enl. prognosen."

"Jag har ej råd att pensionsspara i nuläget"

"När det är möjligt försöker jag göra investeringar som kan utgöra en reservbuffert på sikt."

"Investerat i fastighet"

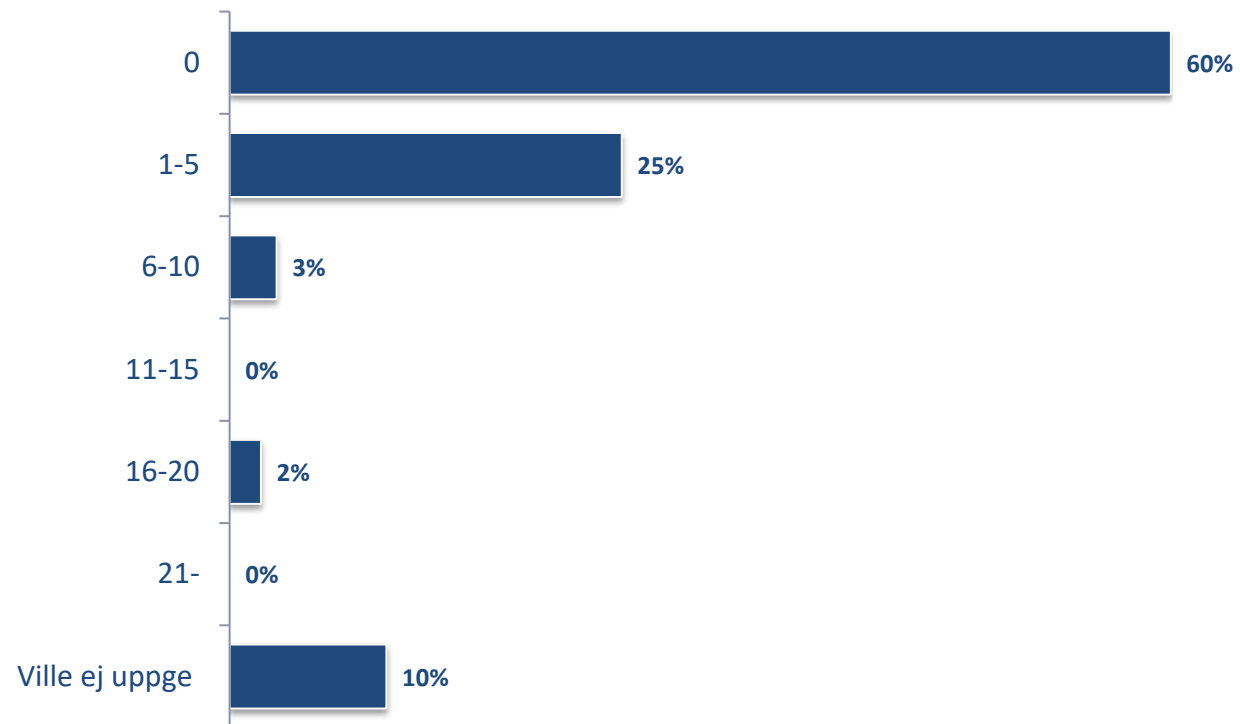
"Eget pensionsspar men godkänns inte som avdrag av SKV"

SJUKPENNING

9

Ungefär 1 av 3 har någon gång ansökt om sjukpenning.

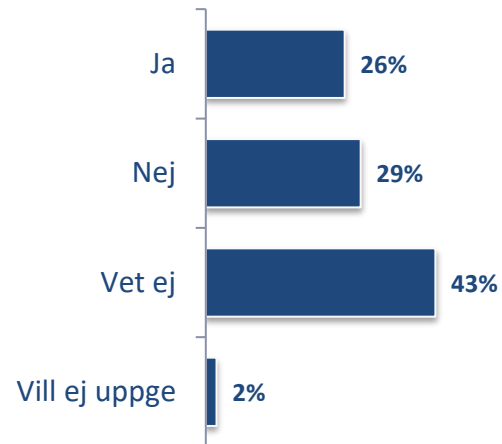
Hur många gånger har du ansökt om sjukpenning, ange på ett ungefär?

Bas: Totalt n=194

1 av 4 har upplevt problem gällande sjukpenning som beror på yrket som sångare.

Har du upplevt några problem gällande sjukpenning som beror på ditt yrke som sångare?

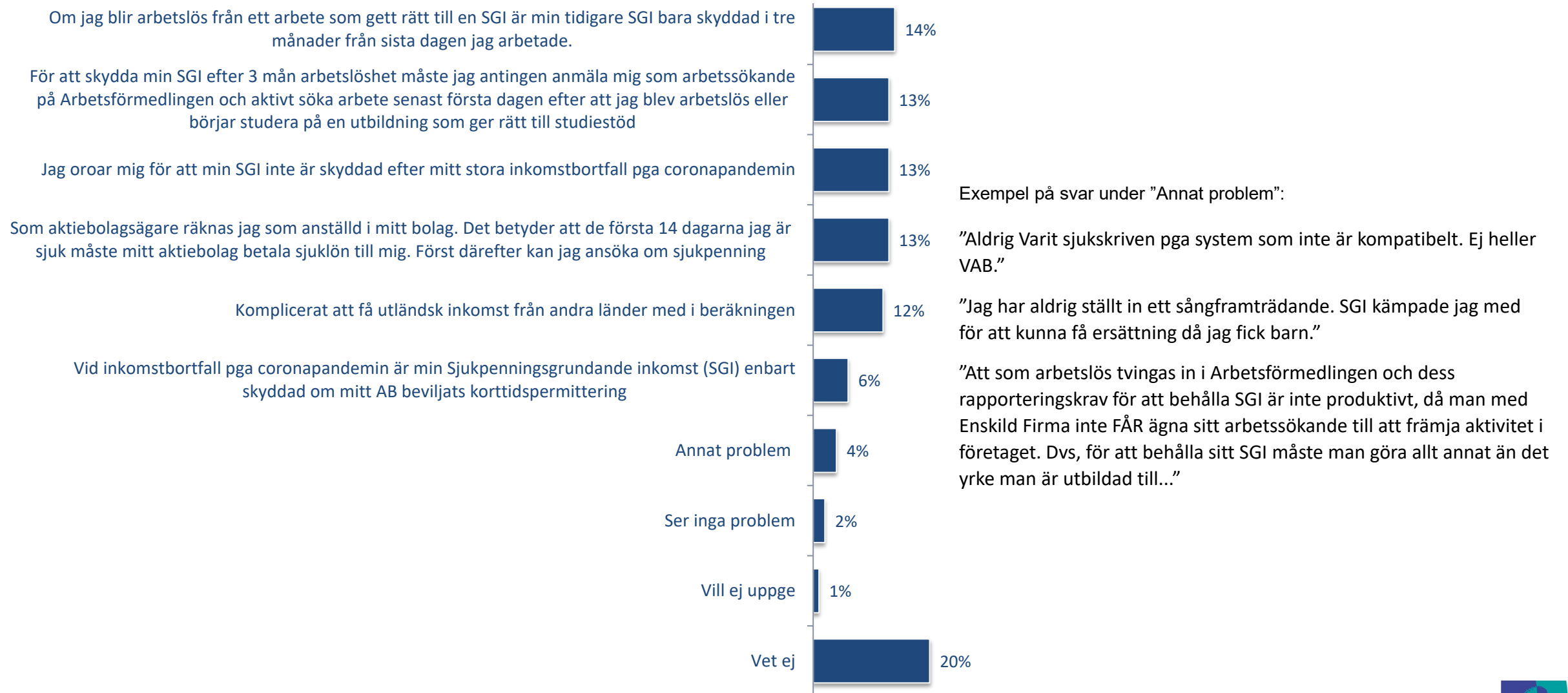
Bas: Totalt n=194

De vanligaste problemen gällande sjukpenning har med inkomstberäkningen att göra. För många är det inte ens värt mödan att ansöka om sjukpenning då den inte reflekterar den förlorade inkomsten

Bas: Totalt n=194

Fortsättning från förra sidan - Nedan är de alternativ som valts i mindre utsträckning.

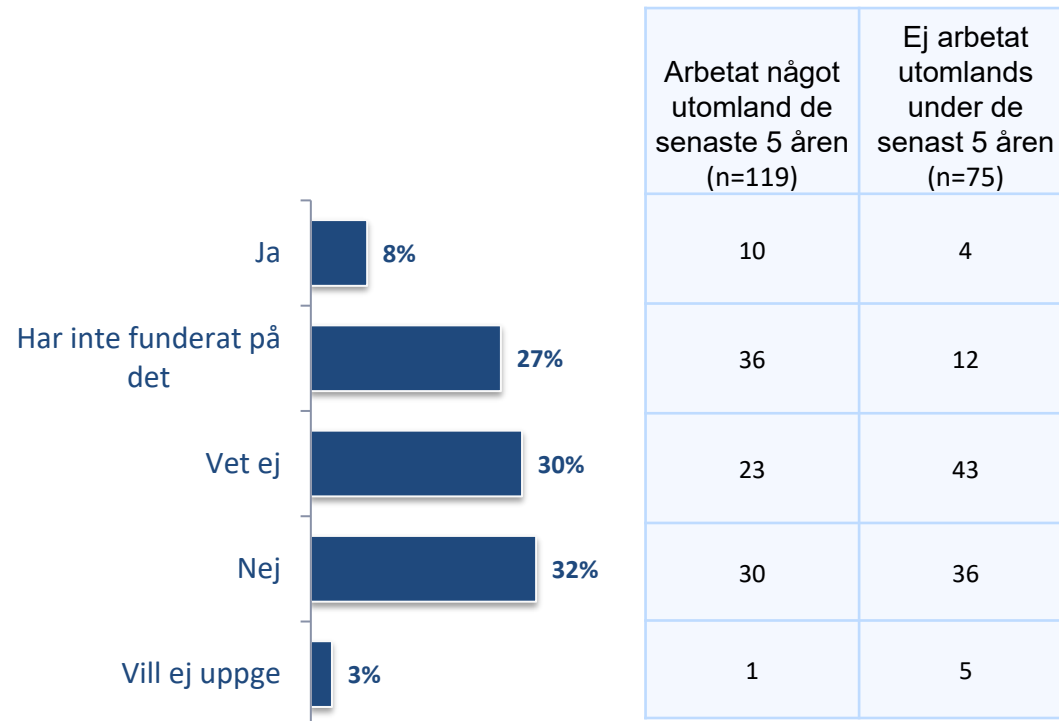

SJUKFÖRSÄKRING OCH SJUKVÅRD

10

Få har upplevt problem med sjukförsäkring utomlands.

Har du upplevt några problem gällande sjukförsäkring utomlands i ditt yrke som sångare?

Bas: Totalt n=194

Att informationen är otydlig är det största problemet gällande sjukförsäkringen vid arbete utomlands.

Vilka problem upplever du främst vid frågor om sjukförsäkring vid arbete utomlands?

Exempel på svar under "Annat problem":

"I vissa kontrakt så blir man inte bara utan lön vid sjukdom, du måste även hitta en ersättare själv plus betala eventuell mellanskillnad på vad den kräver i gage. (Vid föreställning)"

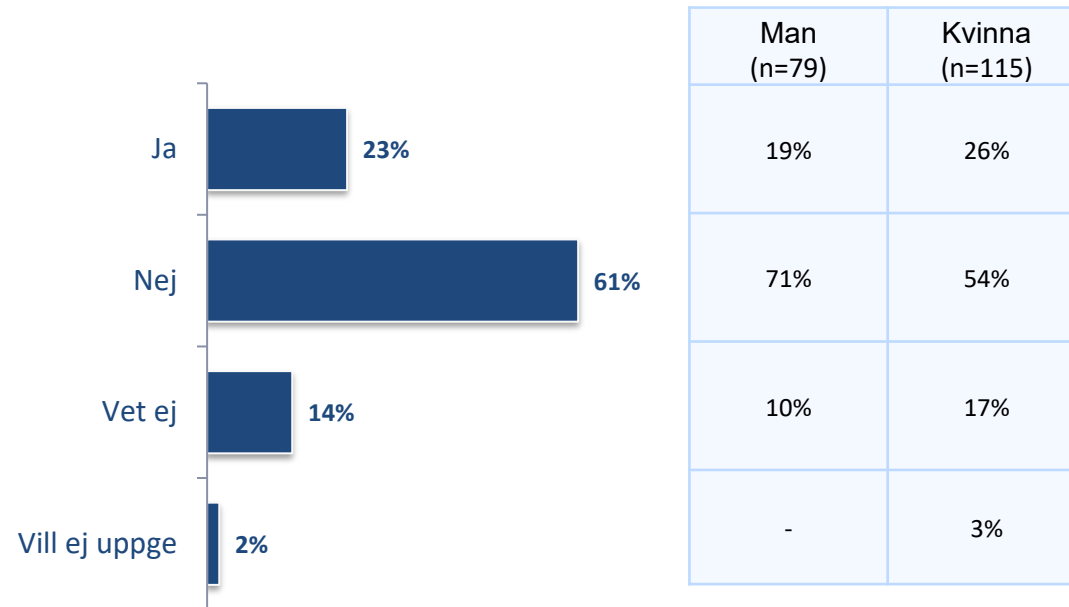
"Har alltid behövt betala privat trots EU land då Operahuset har velat att man går till deras doktorer. Ca 70€. Endast i Schweiz har jag haft extra sjukförsäkring."

"Utländska arbetsgivare tvingade mig att skaffa utländsk sjukförsäkring för att de skulle betala ut lön"

"Har privat sjukförsäkring men teatrarerna föredrar sina kontakter så min egen försäkring täcker inte dessa extra kostnader jag privat måste betala"

Runt 1 av 4 har upplevt problem gällande sjukvården. Kvinnor har i högre grad upplevt problem.

Har du upplevt några problem gällande sjukvård i ditt yrke som sångare?

Bas: Totalt n=194

Det klart största problemet gällande sjukvården är att akuta och snabba specialistläkarbesök är dyra.

Vilka problem upplever du främst vad det gäller sjukvård som sångsolist?

Exempel på svar under "Annat problem":

"det finns ingen förståelse för att mitt yrke kräver speciell behandling"

"Svårt att hitta läkare som kan ta emot alla tider och dagar. Vi jobbar ofta på helger och högtider."

"Det krävs nu åter remiss för att komma till specialist. Tidigare kunde jag ta direktkontakt med specialistläkare (foniatriker) vid behov, men om det gått två år sen sist måste jag nu ha remiss för att få komma dit och då tar det flera dagar att få hjälp, även om jag vänder mig till någon online-doktor som skriver remissen, eftersom den sen ska hanteras administrativt innan jag får tid hos specialisten. Det är för lång tid, om man t.ex har fått någon halsinfektion som hotar ens framträdande som är imorgon (och som kan innebära inkomsten för en månad eller mer som står och faller med ens medverkan)."

"Vid akutbesök som ej varit hos specialiserade röstläkare utan t ex ÖNH har jag upplevt stor bristande kunskap från läkare"

"Det finns väldigt få foniatriker med kunskap om operarösten."

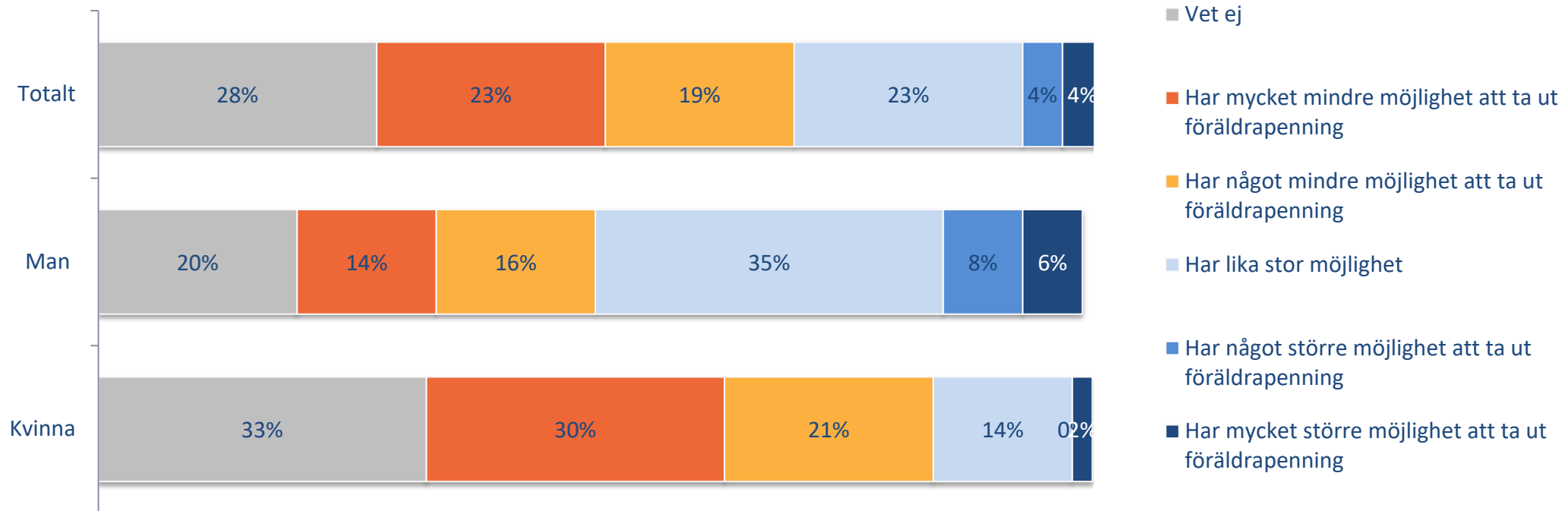
"ofta sämre vård och sämre expertis i Sverige än flera andra näraliggande länder"

FÖRÄLDRASKAP

11

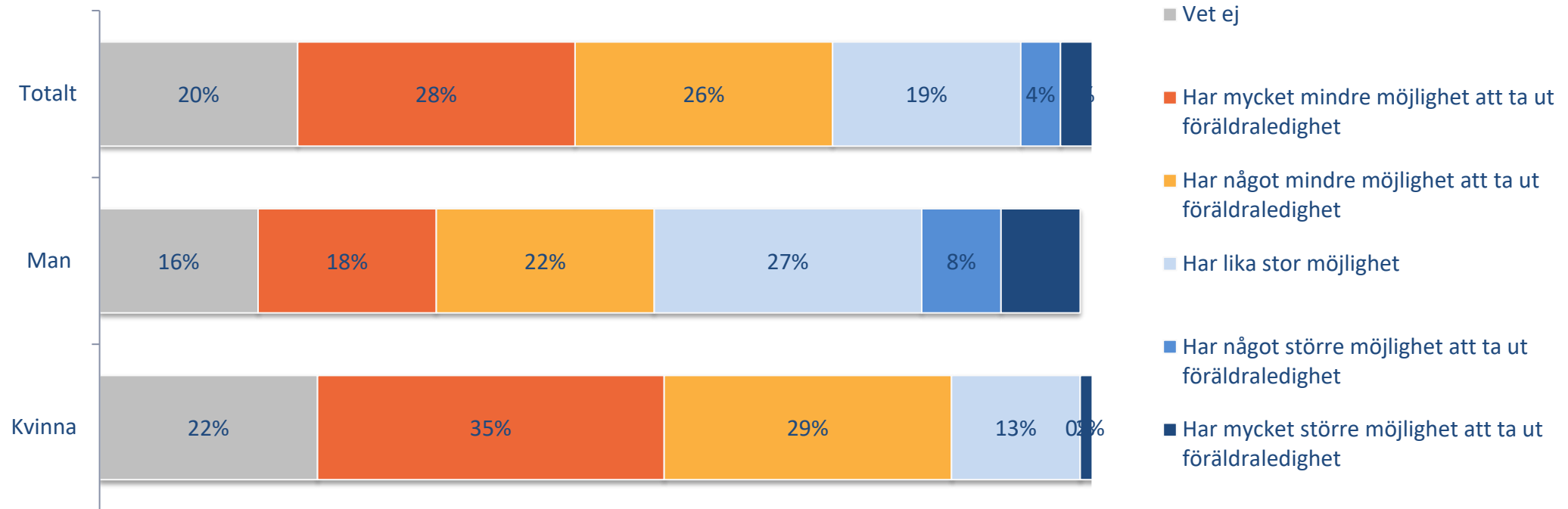
2 av 5 sångare upplever att de har mindre möjlighet att ta ut föräldrapenning, jämfört med andra yrken. För kvinnorna är det hela 50% som anger att de har mindre möjlighet att ta ut föräldrapenning.

Har din arbetssituation som sångare påverkat din möjlighet till att ta ut Föräldrapenning, jämfört med andra yrken generellt?

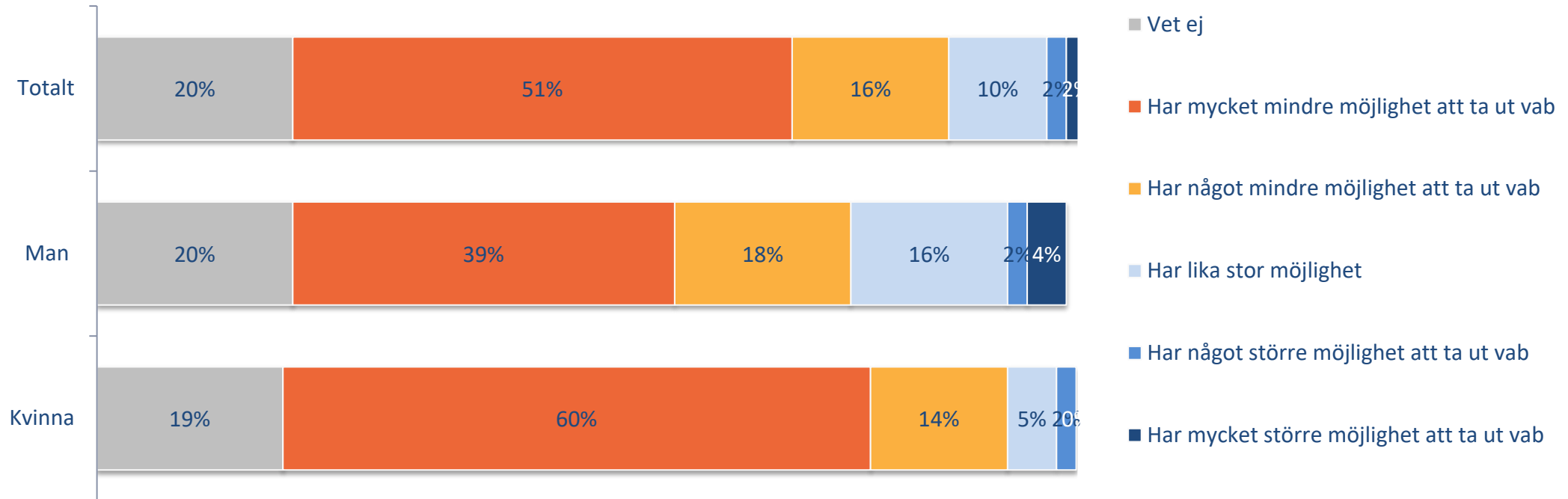
Fler än hälften tycker att de har mindre möjlighet att ta ut föräldraledighet som sångare jämfört med andra yrken.

Har din arbetssituation som sångare påverkat din möjlighet till att ta ut Föräldraledighet jämfört med andra yrken generellt?

2 av 3 tycker att det är svårare att ta ut VAB som sångare jämfört med andra yrken.

Har din arbetssituation som sångare påverkat din möjlighet till att ta ut VAB jämfört med andra yrken generellt?

För de flesta har det varit svårt att få barnomsorgen att fungera eftersom den inte är anpassad för sångarnas yrkesvillkor. Man får ta hjälp av familj, förlita sig på partners som arbetar vanliga tider eller anställa barnhjälp. Samtidigt skriver flera att deras lokala förskola varit flexibel och att det fungerat mycket bra.

Hur upplever du att barnomsorgen fungerar i din arbetssituation som sångsolist i Sverige och utomlands, berätta gärna kort?

Branschen är inte anpassad för folk som har barn, pga arbetstider och krav på god hälsa, därför avstår många från att skaffa barn eller byter bransch när de fått barn. På så sätt blir branschen ännu mindre skapt för folk med barn. Som vuxen sångare med barn är jag beroende av fler privata hjälpstrukturer för att kompensera där den statliga barnomsorgen inte räcker till. Både i Sverige och utomlands.”

I vår kommun ingår barnomsorg vid obekväm arbetstid. Fungerar utmärkt.”

Har blivit nekad barnomsorg på obekväm arbetstid vilket lett till att jag fått tacka nej till jobb.”

Jag skulle behöva barnomsorg i [...] vissa perioder varje år, men är inte skriven där, så jag måste bekosta barnpassning själv. Önskar att det fanns flexibla tillfälliga lösningar för detta, för oss som reser mycket och behöver ta med våra barn”

Detta var ett tag sedan - men vi hade barnomsorg via kommunen i vårt hem på kvällar och helger.”

Barnomsorgen är ju anpassad efter människor som arbetar på kontorstid. Mina konserter och föreställningar är oftast på kvällar och helger. Dock inte tillräckligt ofta får att jag ska ha tillgång till "nattis". Jag har bokat privata barnvakter istället.”

Hur upplever du att barnomsorgen fungerar i din arbetssituation som sångsolist i Sverige och utomlands, berätta gärna kort?

Man är i perioder i stort behov av hjälp efter som man jobbar både kväll och dagar under repperioder. Jag ser inte hur man som ensamstående skulle kunna ha småbarn och vara sångare.”

Som sångsolist förväntas man att fortsätta jobba oavsett barnafödelse eller VAB. Det finns inte rum för att vara hemma med barn utan då går kontrakten till ngn annan. Jag har aldrig känt att jag kan ta 6 månader ledigt för att jag blivit mamma.”

Är man två frilansare i familjen tvingas man välja vems engagemang som är viktigast. Svårt att få ihop livet när man jobbar på olika orter. En av oss kommer troligtvis tvingas sluta frilansa (dvs behöva sluta sjunga och hitta annat jobb) när det är dags för förskoleklass och skola.”

Jag skulle aldrig kunnat arbeta som sångare om inte min man och min mamma gjort stora uppoffringar för att följa med samt att jag ur egen ficka betalat barnflickor privat”

VAB är dock mycket svårare och löses aldrig in av oss. För det första går det inte att ""ställa in"" en föreställning/konsert på grund av VAB, knappast att en viktig repetition går att ställas in. Har alltid behövt förlita mig på hjälp av mor/farförälder eller barnvakt (som då betalas), men inte tagit ut VAB. Vidare har jag inte haft möjlighet att behålla mitt SGI så att jag kan få ta ut VAB. Att betala ut full lön är för dyrt och får inte företaget att gå runt. Så det sparas hellre och försöker ta ut aktieutdelning istället. (icke detta covid-19 år) Hel och halvdagar VAB är också otroligt svårt att fylla i, så som arbetstimmar, då vårt arbete oftast går ut på egenarbete på obestämmd tid med instudering och liknande.”

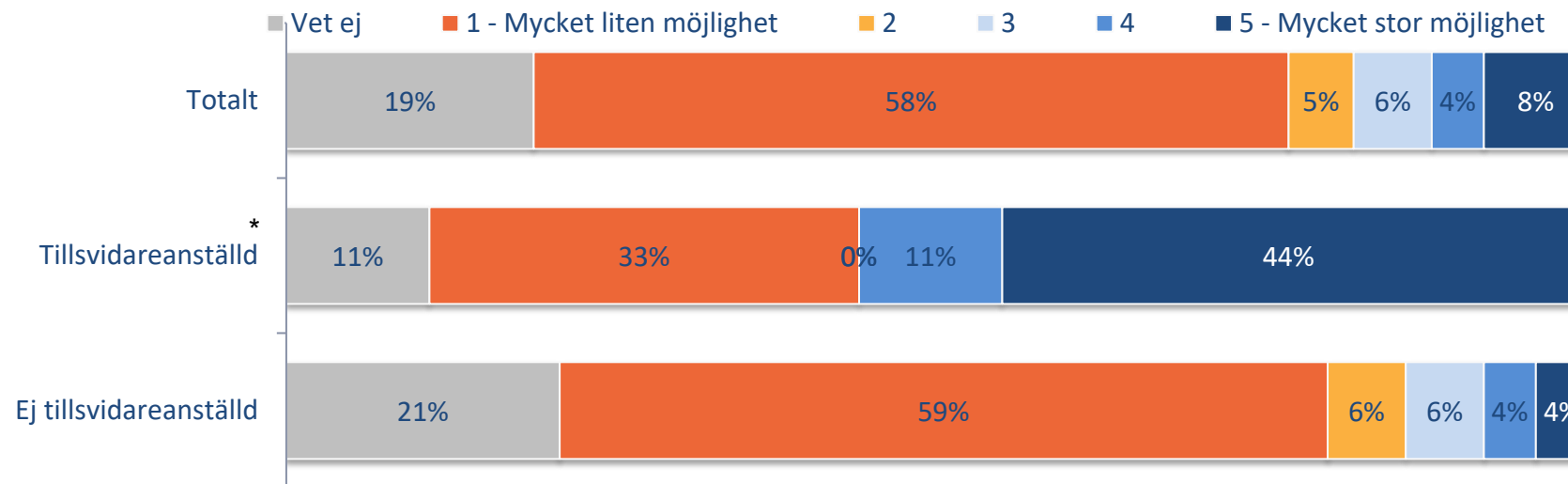
Väldigt dåligt. Vi reser ju mycket men barnomsorgen är rigid, finns på en plats och utformade utan flexibilitet i tider eller enstaka kvällsöppna.”

SEMESTER

12

6 av 10 sångare har mycket liten möjlighet att ta ut betald semester. De få personer som är tillsvidareanställda har det lättare att ta ut betald semester.

Vilken möjlighet har du att ta ut betald semester (dvs ledighet i enlighet med Semesterlagen?)

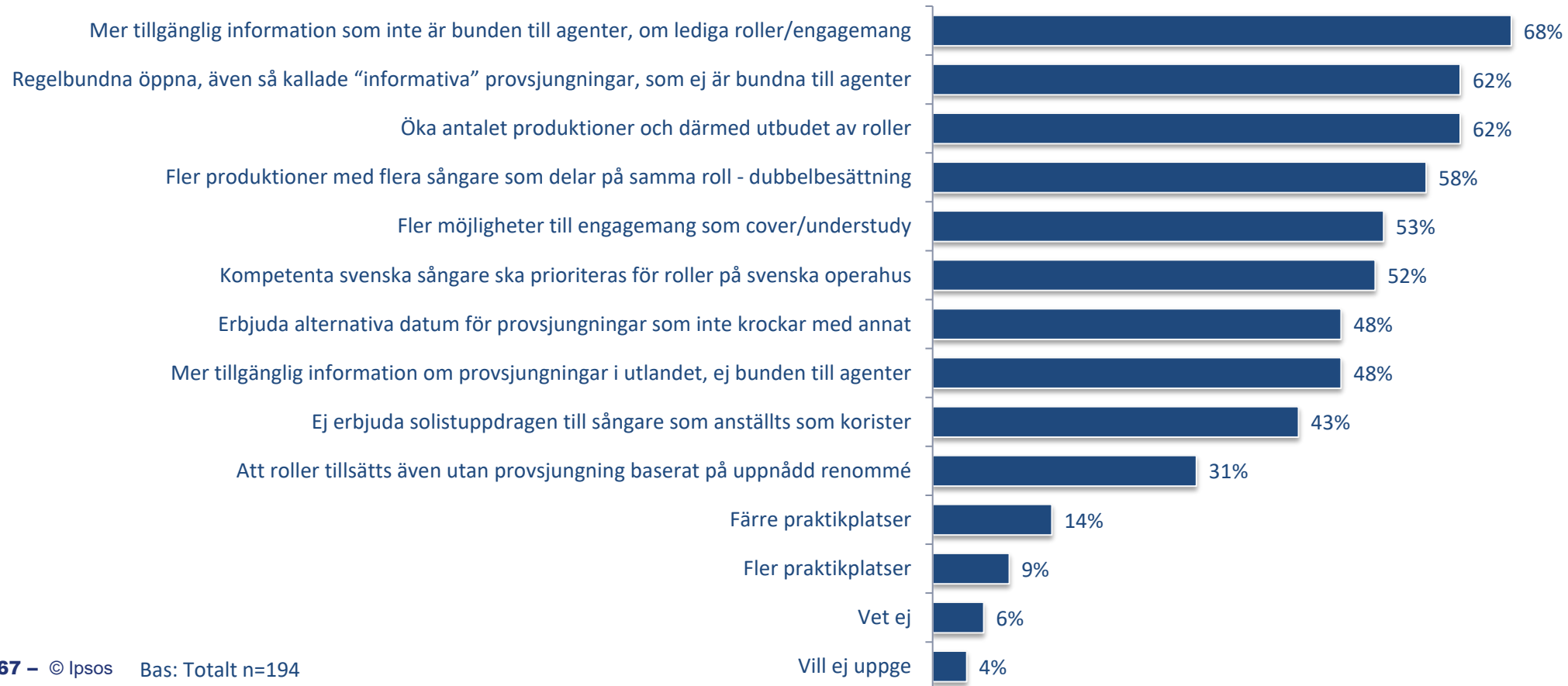
* De som angett att minst 50% av arbetet de utfört under de senaste 5 åren varit som tillsvidareanställd. Obs endast 18 svar.

FLER ENGAGEMANG

13

En stor del av förslagen för att få fler engagemang uppfattas som viktiga. Främst saknas mer tillgänglig information om lediga roller som inte är bunden till agenter.

Vilka av följande faktorer skulle öka möjligheterna för dig att få fler engagemang som operasångare?

Många tycker att provsjungningar ska vara öppna för fler och att agenterna har för stor påverkan. Åldersdiskrimineringen är också ett stort problem

Finns det något annat som skulle öka möjligheterna för dig att få fler engagemang som operasångare? – Exempel på vanligt förekommande teman

Att fler orkestrar får hjälp att överleva ekonomiskt så de kan finnas kvar och fortsätta anlita sångsolister. Fler regionala operahus. Mer öronmärkta pengar till operahusen för att utöka antalet produktioner.”

Större bidrag till frigrupper så de kunde betala anständig lön för en produktion, har aldrig inträffat hittills”

Om operahusen började sätta upp produktioner med en högre andel kvinnliga roller än vad standardrepertoaren har idag.”

En mindre fixering vid ålder”

Finns det något annat som skulle öka möjligheterna för dig att få fler engagemang som operasångare? – Exempel på vanligt förekommande teman

Den hjälp jag fick på kulturarbetarförmedlingen under 10 år gav inte ett enda jobb! De jobb jag tvingades söka blev jobbiga situationer för arbetsgivare och mig eftersom jag ansågs överkvalificerad.”

Att Sverige slutar kalla klassisk musik "fin-kultur". Att kommunal musikskola blir tillgänglig och uppmuntrad till alla barn. Att alla skolbarn någon gång får uppleva en operaföreställning.”

Det borde aldrig vara en enda persons ansvar att föreställningen kan genomföras. Det borde alltid finnas en cover till såväl rep som föreställningar.”

Bättre infrastruktur med fler produktionsturnéer och konsertturnéer. Som riksteatern typ.”

Ett rikt och utvecklat kulturliv med en inriktning på ett levande artister, inte webbsändningar...”

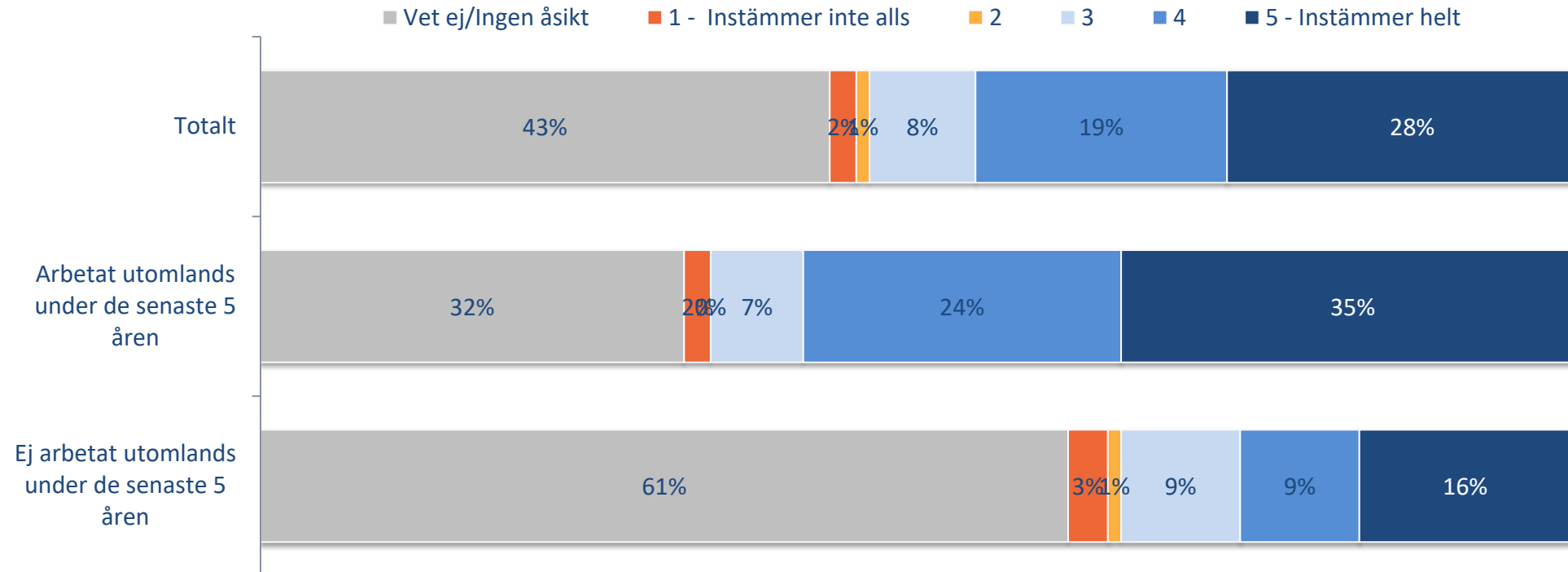
ANPASSNING TILL EU

14

De svenska regelverken uppfattas inte vara anpassade till EUs rörlighet och globalisering utifrån en sångsolists arbetssituation

Instämmer du i följande påstående:

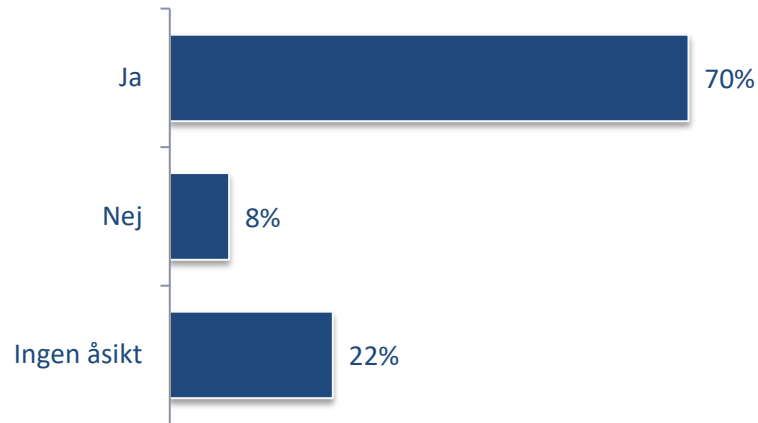
De svenska regelverken inom de olika myndigheterna är inte anpassade till EUs rörlighet och globalisering utifrån en sångsolists arbetssituation

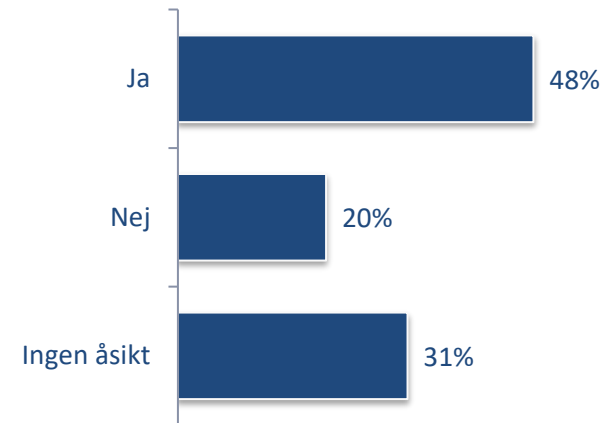
Bas: Totalt n=194, Arbetat utomland under de senaste 5 åren n= 119, Ej arbetat utomlands under de senaste 5 åren n=75

7 av 10 ser behovet av en allomfattande organisation eller fackförbund inom EU för opera- och konsertsångare. Hälften skulle också vara villiga att betala en mindre procent av sina gager till en sådan organisation.

Ser du ett behov av en allomfattande organisation eller fackförbund inom EU specifikt för opera- och konsertsångare, för att bättre bevaka vår yrkesgrupps intressen och rättigheter?

Skulle du vara villig att betala en mindre procent av dina gager till en allomfattande organisation eller fackförbund inom EU specifikt för opera - och konsertsångare, för att bättre bevaka vår yrkesgrupps intressen och rättigheter?

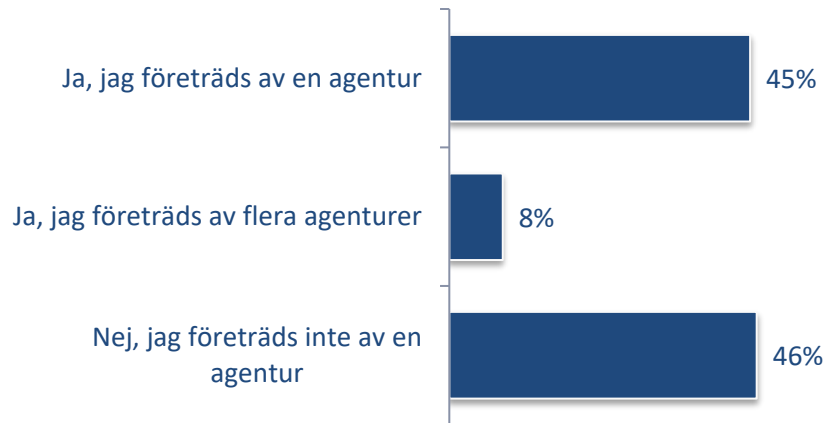

AGENTURER

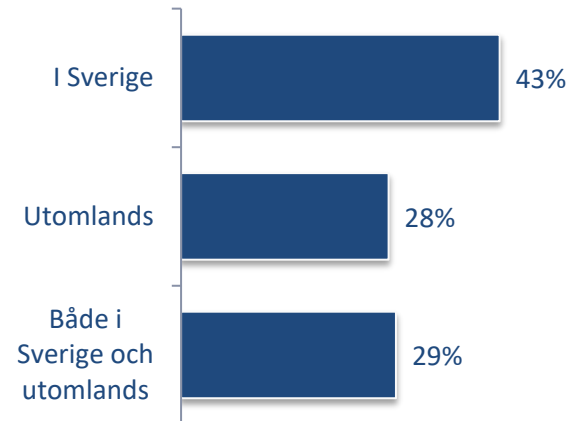
15

Drygt hälften företräds av en eller flera agenturer.

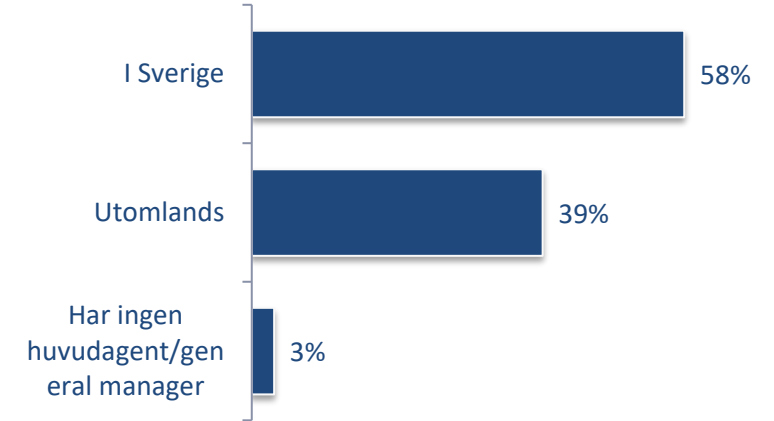
Företräds du av en eller flera agenturer?

Är din/a agent/er i Sverige och/eller utomlands?

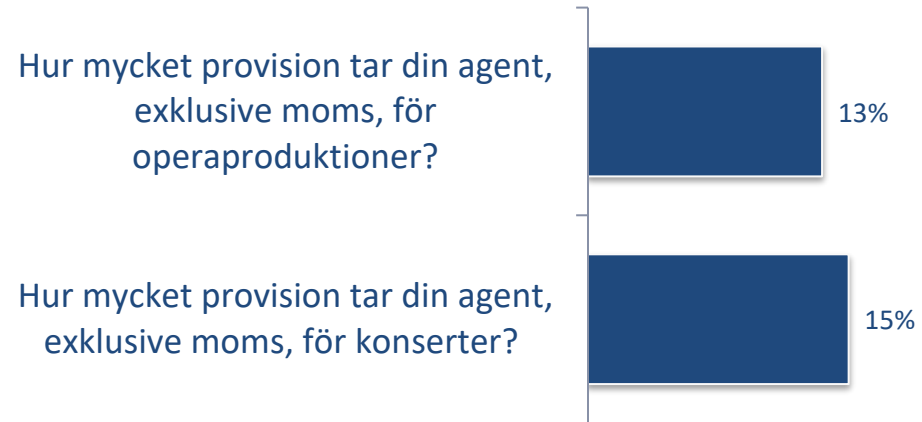

Var är din huvudagent/general manager?

Agenten tar i genomsnitt ca 13-15% provision för operaproduktioner/konserter.

Provision - Medelvärden

I genomsnitt spenderar sångarna ca 20 000 kr per år på coacher/pedagoger

Hur mycket pengar spenderar du på coacher/pedagoger per år, inklusive relaterade resor, logi och deras arvoden? (n=145) 15 personer har svarat 0 kr.

Totalt (n=145): Spann: 0 kr - 200 000 kr, Medelvärde: 19 946 kr

Tillsvidareanställda* (n=14): Spann: 0 kr - 40 000 kr, Medelvärde: 9 571 kr

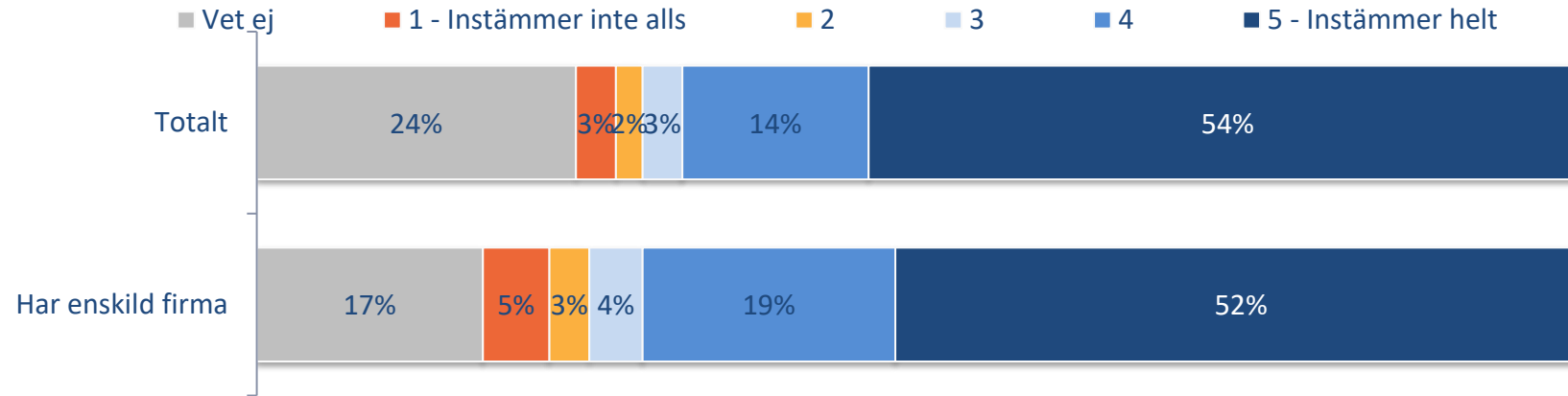
* De som angett att minst 50% av arbetet de utfört under de senaste 5 åren varit som tillsvidareanställd

TRYGGHET

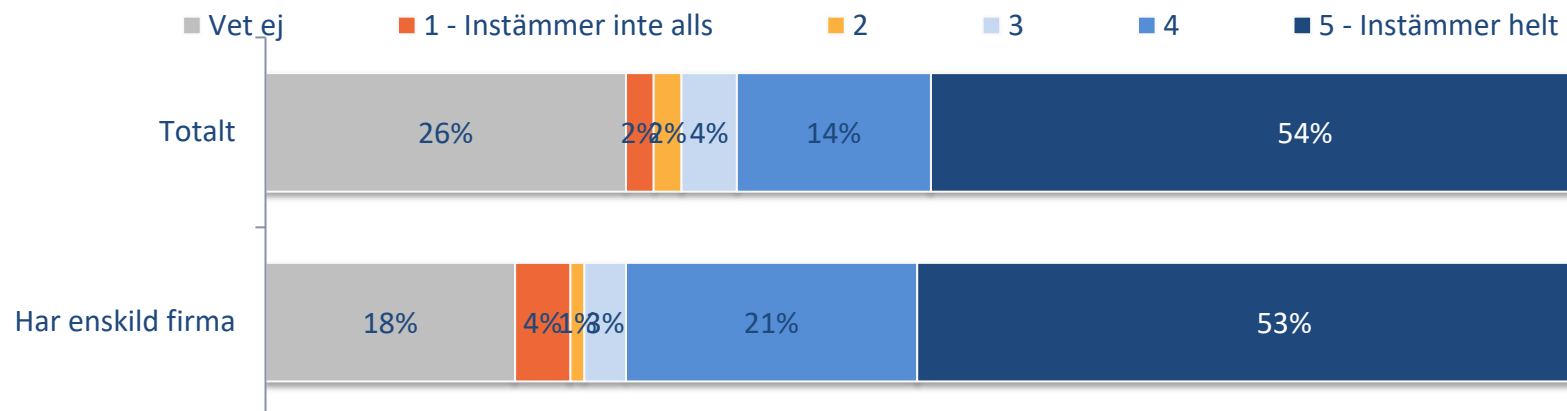
16

Eget företagande uppfattas erbjuda mindre trygghet och innebär färre förmåner.

Eget företagande (enskild firma/AB) innebär mindre trygghet (föräldraledigt, sjukpenning, VAB, a-kassa mm) än om jag går på lön som anställd

Eget företagande (enskild firma/AB) innebär färre förmåner (såsom pension, semesterersättning, betald instudering mm) än om jag går på lön som anställd

Det är framförallt tryggheten som saknas vid frilansarbete. Man saknar även att arbeta med en och samma ensemble under en längre tid, samt närheten till familjen.

Vilka aspekter saknar du som frilans jämfört med tillsvidareanställning (fast anställning) i en ensemble?

Exempel på svar under "Andra aspekter":

"Att ha ett socialt sammanhang och yrkesmässig/ konstnärlig kontinuitet."

"Att under en tid i början av karriären få möjlighet att fortsätta utvecklas som operasångerska i lugn och ro utan att hela tiden behöver jaga nya jobb."

"Ekonomisk trygghet och känsla av att vara en del av det svenska systemet, Corona har verkligen visat på att vi som frilansande sångare inte passar in någonstans, varken a-kassa, krisstöd, permittering, föräldrapenning, vi är inte en del av det Svenska samhällets trygghet, vi står helt utanför och det är tydligt att systemen säger, byt jobb till något normalt som passar in i våra system."

"Trygghet även i att kunna fokusera på konstnärlig utveckling istället för att ständigt jaga jobb, marknadsföra sig, osv."

"Starkare position på arbetsplatsen = lättare att säga ifrån om trakasserier eller andra oegentligheter drabbar en"

"arbeta upp en relation till en publik."

De fördelar med att vara fristående sångsolist som nämns oftast är större konstnärlig utveckling, möjligheten att välja själv, uppleva nya länder, träffa och lära sig av nya kollegor samt möjlighet till högre gager. 20% ser inga fördelar alls.

Vilka fördelar ser du med att vara frilansande sångsolist jämfört med en tillsvidareanställning (fast anställning)?

Om jag inte trivs på en arbetsplats så är det aldrig långt till anställningen är över”

Konstnärlig integritet, möjligheten att utveckla vem man själv vill vara som konstnär, perioder hemma, bättre kontroll över min tid, mer möjlighet till breda kreativa initiativ med andra konstnärer”

Högre gager. Frihet att välja repertoar. Arbete på internationell nivå med de ledande regissörerna, dirigenterna, koreograferna i de ledande operahusen och orkestrarna. Resa, uppleva världen.”

Att hela tiden träffa nya kollegor. Att för att stå sig i konkurrensen upprätthålla den högsta sångliga kvaliteten.”

I teorin kan en tacka nej till arbete som en inte tycker verkar intressant. I praktiken måste en ha uppnått en väldigt hög position i operavärlden för att ha råd att göra det.”

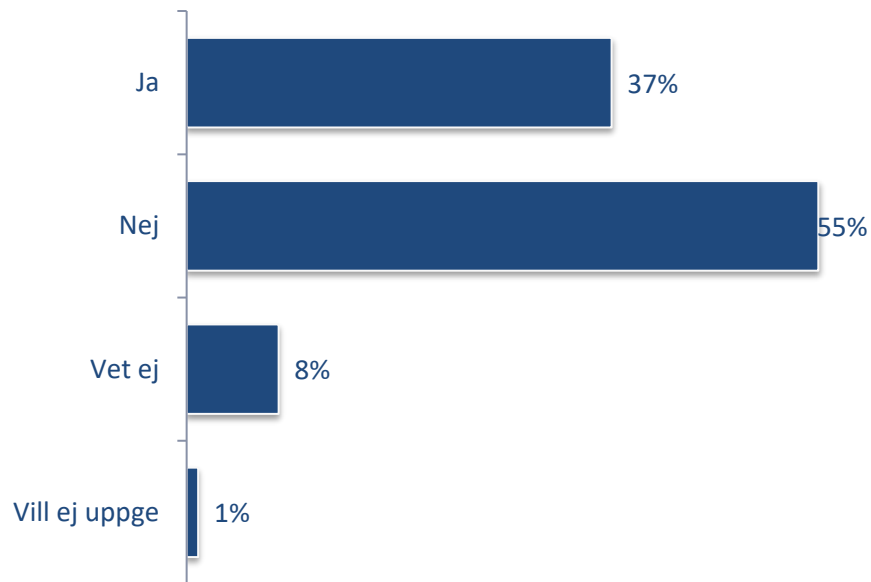
”Större konstnärlig utveckling, möjlighet att själv välja roller och uppdrag, högre lön, större frihet, perioder av ledighet mellan produktioner, möjlighet att fokusera på en produktion i taget, sjunga fler stora roller och slippa lägga tid på små biroller som inte utvecklar mig eller ger mig nya arbetsmöjligheter, träffa nya kollegor, uppleva nya kulturer, prata flera språk, sjunga i olika akustiker och hus, träffa olika orkestrar.”

NEGATIV SÄRBEHANDLING

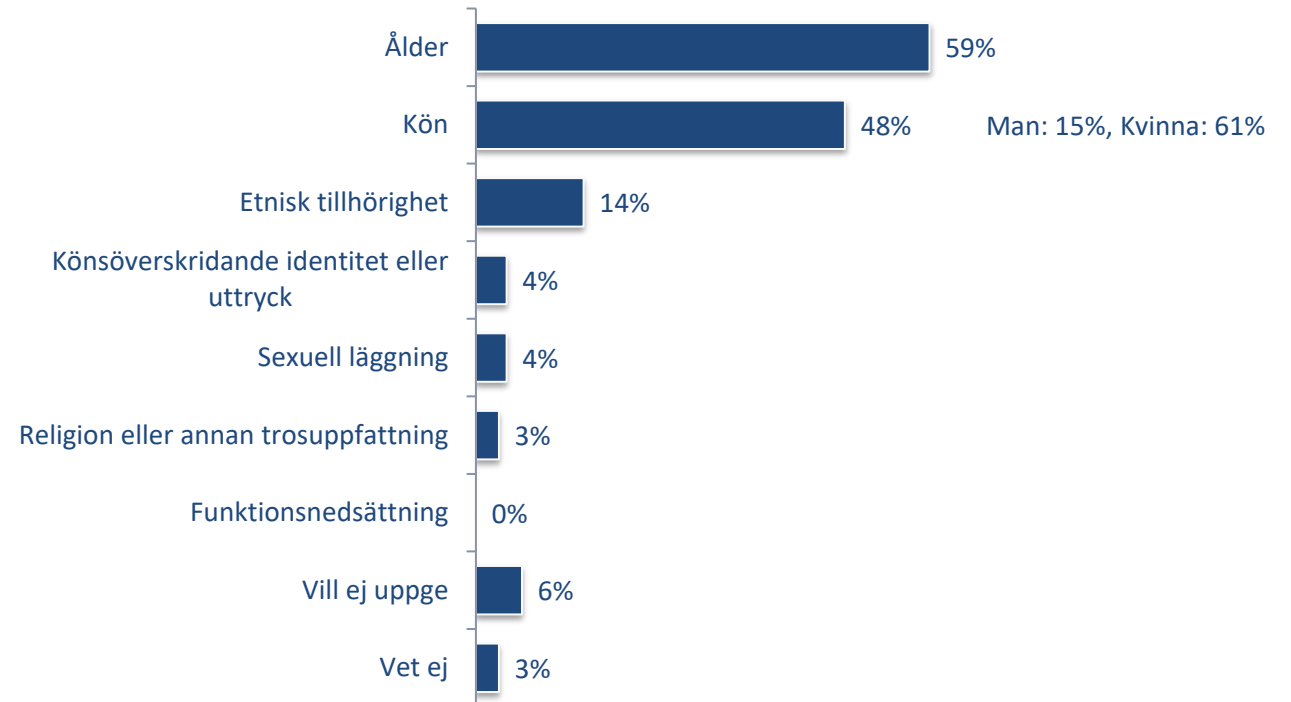
17

Mer än en tredjedel upplever att de blivit missgynnade eller negativt särbehandlade, främst på grund av ålder eller kön.

Har du blivit missgynnad eller negativt särbehandlad och upplevt att detta haft att göra med kön, könsöverskridande identitet eller uttryck, etnisk tillhörighet, religion eller annan trosuppfattning, funktionsnedsättning, sexuell läggning eller ålder?

På vilket sätt har du blivit missgynnad eller negativt särbehandlad?

EGNA TANKAR OCH REFLEKTIONER

18

Fler kommentarer om missgynnad p g a utseende, att arbetsmarknaden styrs av agenter, dålig löneutveckling och problem för branschen under coronona-pandemin.

Finns det någon viktig fråga vi missat eller en eller flera frågor där du vill utveckla ditt svar?
Tankar och reflektioner? Exempel på kommentarer

Jag tror att många i likhet med mig själv inte är medvetna om att vi skulle kunna ha rättigheter, skydd och en viss trygghet. Vi har bara kämpat på som sångare gjort i 300 år....”

1) Avskaffande av artistskatten i alla länder vilken är orsak till att svenska artister överbeskattas i slutändan. Orimligt att artister ska betala 15-30% av sitt gage i skatt i landet de arbetar i eftersom hela beloppet ej går att avräkna (jämka) i Sverige. Fanns ej artistskatten skulle artister kunna fakturera även utländska uppdrag till sitt bolag.
2) Orimligt att agenturerna tar sin provision innan avdrag för omkostnader är gjorda.”

1. Vill tillägga att reseersättningen i kontrakten sällan täcker den verkliga kostnaderna för resorna.

2. Oro inför pension: Mycket ligger i att pensionsåldern för sångare höjdes från 55 år till 65 år. Ingen vet hur länge rösten håller? Hade känts tryggt att veta att jag får gå i pension vid 55 om jag vill.

3. En grej till: Liveframträdanden är ju momsbefriade. Då är det märkligt att man ska behöva betala moms på agentarvodet. Det blir en ren utgift. Är det fler än jag som undrat över detta?”

Flexiblare regler för frilansande artister avseende skatter, korttidsarbete, och socialförsäkringar.”

Finns det någon viktig fråga vi missat eller en eller flera frågor där du vill utveckla ditt svar? Tankar och reflektioner? Exempel på kommentarer

På frågan "På vilket sätt har du blivit missgynnad eller negativt särbehandlad?" måste ni lägga till alternativet "Utseende" en av de vanligaste särbehandlingar i yrket. Att man är för tjock eller för ful är det vanligaste."

Förlorat 70% uppdrag, ingen permittering, ingen a-kassa pga ströjobb, inga studier då kulturnämnden ej godkänner detta vid krisstöd. A-kassan borde regleras utifrån förlust, arbetar 30% så behövs stöd med 70%. Att utbilda sångare för miljontals kronor och inte låta svenska operasångare provsjunga på de svenska husen trots att samtliga institutionerna är statligt finansierande är totalt vansinne!! Staten måste reglera och ganska processerna annars lägg ner utbildningarna."

[...]Ofta blir mötet med myndigheter katastrofalt, eftersom handläggarna inte förstår hur arbetet och uppdragen fungerar. Och hur utsatta frilansare är. Det går otroligt mycket kraft och tid till att förklara för alla myndigheter hur ens arbete fungerar. [...]"

De svåraste under covid-krisen är alla de kontrakt som inte blir skrivna, auditions som inte hålls, och att jag inte vet om det finns en bransch att komma tillbaka till eller om jag borde skola om mig fort. 2021 är extremt tomt i kalendern för mig. Dock har jag några kontrakt kvar, bl.a. sommaropera 2021, som gör att jag måste hålla mig i form. Dvs jag kan inte börja jobba heltid med något annat och ändå tro att jag kan leverera professionellt om ett halvår."

en frilansande sångares sämre chanser att få en hyreslägenhet eller banklån. "

Komplettering: I kontakt med myndigheter, såsom SKV, Försäkringskassa mfl, tar det mycket tid och kraft att hitta någon som har kunskap om just vårt yrkesområde. Ibland har man tur att hitta någon underbar människa som har svar, men oftast är det en djungel eftersom de som svarar skickar en vidare mellan sig i brist på svar. Vi skulle behöva några specialister som vi kunde vända oss till. Och anpassningar av systemen för vår yrkesgrupp. Tack för att ni satt ihop denna otroligt viktiga enkät!"

Finns det någon viktig fråga vi missat eller en eller flera frågor där du vill utveckla ditt svar? Tankar och reflektioner? Exempel på kommentarer

Kultur måste ges högre status i Sverige. Sluta kalla klassisk musik finkultur. Det finns många unga människor som berörs av opera och klassisk musik. Utövande klassiska musiker är 20-60 år gamla. Medelåldern ligger kring 35 år. Publiken ser annorlunda ut andra länder. Politiker och media bär största ansvaret för dessa skeva och orättvisa föreställningar och fördomar om opera och klassisk musik. Ändring behövs.”

Administrationen ökar på operahuset, så att antalet produktioner minskar, med följden att det blir färre arbetstillfällen för sångare.”

Branschen. Inte institutionerna utan allt. Från de minsta amatörerna till de största enskilda konstnärerna och cheferna. Det finns ingen sammanhållning och ingen ser till helheten eller utvecklingen. Detsamma gäller digitaliseringen, alla tror att det bara är bra att "sända allt gratis" på video. Se hur det gick för nyhetsmedia, författare eller alla rock- och popband som ingick i olika management-stall. Det finns inga intäkter längre.”

Kvinnliga sångare får fortfarande lägre lön än manliga.”

Hmm vet inte men att körkulturen och den musikaliska bildningen är hotad i Sverige är något jag förskräcks av. Vi kommer inte att kunna konkurrera med sångare från andra länder om vi inte börjar med förskolorna, grundskolorna och en högre allmän skolning bland gemene hen.”

Bristen på fackligt internationellt stöd är omfattande för sångsolister. I princip alla andra yrkesgrupper (kör, orkester, dansare) har någon form av representation. Vi har fått nöja oss med agentens arbete, som ibland måste ligga lågt för att bibehålla god kontakt med operahuset.”

Sverige är ett kulturellt u-land. Min erfarenhet och ålder har fått mig att förstå hur marginaliserat opera är i förhållande till det svenska samhället. Jag har inga förväntningar längre. Politikernas kulturella bildningsnivå är så låg att det inte kommer att bli lättare att försörja sig som operasångare. Ser jag tillbaka så hade jag 15.000 kr för en adventskonsert 1992. Idag får jag 8000 kr om förhandlingarna gått bra. Dryg halvering på 28 år. Bra bransch????!”

RESULTAT - NYCKELPUNKTER

19

Resultat - Nyckelpunkter.

Enkäten visar att de frilansande operasångarna är en mycket heterogen grupp som använder sig av många slags arbetsformer och avtal, arbetar i många olika länder och som bara delvis företräds av agenturer. Samtidigt som de värderar den frihet och konstnärliga utveckling som yrket innebär stöter sångarna på en rad problem i arbetslivet.

Regler och system är inte anpassade för branschen

De regler och system som finns är inte anpassade efter den komplexa arbetssituationen, särskilt i kombination med utlandsarbete.

- Problem i en rad områden, från kontakter med Skatteverket och Försäkringskassan, till sjukvård och sjukpenning
- Svenska regelverk är inte anpassade till EUs rörlighet och globalisering
- Svårt som förälder

Ett skevt system för tillsättning av roller

- Arbetsmarknaden styrs av agenter
- Mer information om roller och provsjungningar som är öppna för fler efterfrågas

Otrygghet

- Mindre trygghet och färre förmåner vid eget företagande
- A-kassans beräkning av inkomst är inte anpassad för sångarna, vilket gör att många inte är med i en a-kassa
- Negativ särbehandling – flera känner sig särbehandlade p g a kön och ålder
- Det finns en känsla hos många att facket inte är anpassat för dem och de upplever att de inte får det stöd de behöver

Svårt ekonomiskt

- Löneutvecklingen i branschen har varit mycket dålig
- Många har en låg inkomst
- En stor andel är oroliga för pensionen
- Branschen är hårt drabbad av covid-19

Tack!

GAME CHANGERS

